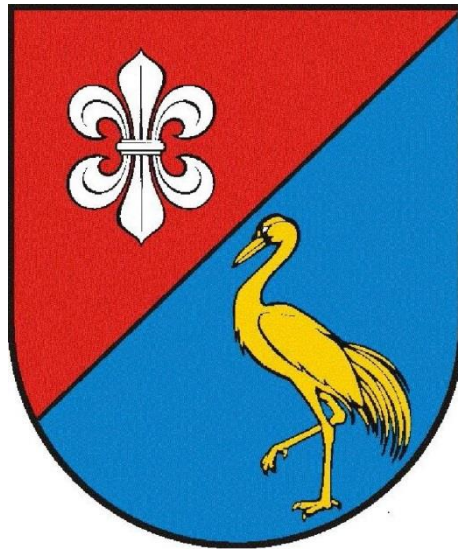

Załącznik
do Zarządzenia Nr 261/21
Wójta Gminy Grajewo
z dnia 28 maja 2021 r.

RAPORT

O STANIE GMINY GRAJEWO

ZA 2020 ROK

Urząd Gminy Grajewo
ul. Komunalna 6
19-200 Grajewo

Szanowni Państwo

Po raz trzeci przekazuję na Państwa ręce Raport o stanie Gminy Grajewo. Mam nadzieję, że jego lektura uświadomi nam, jak ważną sprawą jest zaangażowanie w sprawy Gminy.

Rok 2020 to 366 dni walki z pandemią choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2, podczas których widzieliśmy, że siła i przyszłość samorządu nie zależą jedynie od wypełniania obowiązujących przepisów prawa. To my – mieszkańcy tworzymy naszą Gminę. Sytuacja, w jakiej się znaleźliśmy mobilizowała nas do większej solidarności i odpowiedzialności za los i warunki życia każdego mieszkańca.

Raport jest nie tylko rodzajem rocznego podsumowania działalności samorządu – jest również dobrym narzędziem do wzmocnienia i rozwoju lokalnej demokracji, okazją do debaty o potrzebach i kierunkach rozwoju Gminy Grajewo, a także środkach i sposobach osiągnięcia konkretnych dla gminy celów.

Z poważaniem
Stanisław Salefer

Wójt Gminy Grajewo

Grajewo, 28 maja 2021 r.

I. Charakterystyka gminy Grajewo (w tym demografia)

Gmina Grajewo wchodzi w skład powiatu grajewskiego, zajmując w obecnym kształcie obszar 30 813 ha. Położona jest w północno - zachodniej części województwa podlaskiego, granicząc z województwem warmińsko - mazurskim.

Od północy graniczy z Gminą Prostki (leżącą w województwie warmińsko - mazurskim) i gminą Rajgród, od wschodu z Gminą Goniądz. Tę północno - wschodnią częścią granicy gminy stanowi naturalna granica rzeki Ełk. Od południa graniczy z Gminą Radziłów, a od zachodu z Gminą Wąsosz i Szczuczyn.

Rysunek 1. Położenie gminy Grajewo w powiecie grajewskim

Rzeźba terenu oraz zasoby wodne

W podziale fizyczno-geograficznym Polski obszar gminy położony jest w mezoregionie Wysoczyzny Kolneńskiej i Kotliny Biebrzańskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północnopodlaskiej oraz pojezierza Ełckiego stanowiącego część pojezierza Mazurskiego. Powyższe położenie stwarza korzystną konfigurację do wspomnianej wyżej produkcji rolnej.

Powyższe położenie zróżnicowało rzeźbę terenu na część północną gminy, która posiada rzeźbę falistą i pagórkowatą oraz część wschodnią płasko - równinną. Udział procentowy poszczególnych typów rzeźb przedstawia się następująco:

- płaskorówninna 57 %
- niskofalista i niskopagórkowata 28 %
- falista i pagórkowata 15 %

Rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku akumulacji i erozyjnej działalności lodowca w okresie środkowopolskim i północnopolskim oraz działalności rzeczno-jeziornej i eolicznej w okresie późniejszym.

Na terenie gminy wyróżnić można następujące jednostki geomorficzne: starą plejstoceńską wysoczyznę morenową, falistą i młodszą wysoczyznę morenową pagórkowatą, równinę sandrową, wydmy i obniżenia deflacyjne, obniżenia wytopiskowe, równiny torfowe i współczesną dolinę rzeki Ełk. Wysokości względne pomiędzy poszczególnymi formami morfologicznymi dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Duże też jest zróżnicowanie nachylenia terenu, od ponad 15 % do prawie płaskich form dolinowych.

W sieci hydrologicznej gminy najistotniejsze znaczenie z wód płynących ma Rzeka Ełk i Kanał Rudzki. Poza tym, na południu obszaru gminy bierze swój początek rzeka Klimaszewnica, a na wschodniej części, tuż przy ujściu rzeki Ełk do kanału Rudzkiego ma swoje ujście kanał Kuwaski.

Wśród wód stojących największą powierzchnię zajmuje jezioro Toczyłowskie (101,80 ha) oraz jezioro Mierucie, a także jezioro Brajmura (położone w granicach administracyjnych miasta Grajewo).

Z budowy geologicznej wynika, że w podłożu występują trzy warstwy wodonośne czwartorzędowe i trzeciorzędowe oraz kredowe, które stanowią rezerwuar wody pitnej.

Warunki glebowe

Głównym jednak elementem przestrzennego obszaru gminy są tereny służące do produkcji rolnej, w tym ekologicznej żywności. Na jej terenie znajdują się gleby o różnej klasie bonitacyjnej od pszenno - żytnich w klasach bonitacyjnych IIIa i IIIb, poprzez gleby brunatne w kompleksie żytnio - ziemniaczanym dobrym i żytnio - ziemniaczanym słabym oraz gleby brunatne i czarne ziemie zbożowo - pastewne (kl. IVa i IVb). W przeważającym stopniu znajdują się także gleby mało korzystne do produkcji rolnej z udziałem gleb brunatnych w klasach bonitacyjnych V i VI.

W strukturze użytkowania gruntów dominują obszary uznawane za aktywne biologicznie takie jak: łąki, pastwiska, lasy i zadrzewienia, wody płynące i nieużytki bagienne.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów:

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość ha	Udział w %
1.	Grunty orne i sady	10 053	32,62
2.	Łąki trwałe	5 957	19,34
3.	Pastwiska trwałe	3 104	10,07
4.	Razem użytki rolne (1 + 2 + 3)	19 114	62,03
5.	Lasy i grunty leśne	9 059	29,39
6.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	178	0,58
7.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	804	2,61
	w tym: drogi	736	-
8.	Wody śródlądowe płynące	293	0,95
9.	Wody śródlądowe stojące	35	0,12
10.	Nieuzytki i inne	1 330	4,32
11.	Razem grunty (4 do 10)	30 813	100

Duży udział ponad 29 % użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych predysponuje gminę do chowu i hodowli bydła, co odzwierciedla też bliska lokalizacja jednej z największych mleczarni w Polsce: Spółdzielnia Mleczarska „MLEKPOL” w Grajewie.

Zasoby surowcowe

Głównymi zasobami surowcowymi występującymi na terenie gminy Grajewo jest piasek ze żwirem oraz torf. Obecnie czynne są wyrobiska w Ciemnoszyjach (wydmowy piasek różnoziarnisty), w Przechodach (sandrowy piasek różnoziarnisty i pylasty), w Sojczynie Borowym (sandrowy piasek różnoziarnisty ze żwirem) i Białogardach (wydmowy piasek średnioziarnisty).

Tabela 2. Szczegółowe informacje o zasobach surowcowych:

Głównymi zasobami surowcowymi występującymi na terenie gminy Grajewo jest piasek ze żwirem oraz torf. W gminie Grajewo udokumentowane złoża surowców mineralnych są następujące: złoża kruszywa naturalnego położone w obrębie miejscowości: Danówek, Dybła, Kurejewka, Mareckie, Elźbiecin, Łosewo, Popowo, Szymany i Wojewodzin. Wszystkie złoża kruszywa naturalnego położone są poza obszarami prawnej ochrony przyrody.

W granicach gminy znajduje się 69 rejonów objętych dokumentacją złóż torfu. Większość z nich leży w granicach otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego lub w dolinie Elku.

Warunki klimatyczne

Klimat gminy ma cechy klimatu kontynentalnego z pewnymi właściwościami klimatu subpolarnego, co wyraża się długą zimą, krótkim przedwiośniem i stosunkowo krótkim okresem wegetacji z najniższą średnią roczną temperaturą powietrza. Klimat gminy charakteryzuje się niezbyt korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Okres wegetacyjny jest krótszy niż średni w kraju i wynosi 195 dni. Niższa jest także średnia temperatura roczna wynosząca około 8°C oraz niższe opady około 502 mm w roku (szczególnie niskie są opady w miesiącach maju, czerwcu i lipcu). Wiatry głównie wieją z zachodu (latem) oraz ze wschodu (zimą). Amplituda średnich miesięcznych temperatur wynosi 21,2°C.

Powyższy klimat nie ogranicza w zasadzie upraw żadnych z podstawowych roślin uprawnych.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Gmina Grajewo należy do gmin charakteryzujących się stosunkowo wysokim wskaźnikiem lesistości wynoszącym około 29%. Wśród ogólnej powierzchni lasów 9 059 ha, lasy państwowe zajmują około 5 533 ha, tj. 63% ogólnej powierzchni lasów w gminie. Pozostałe lasy to lasy prywatne. Znaczenie gospodarcze lasów jest niewielkie. Na powyższy stan mają wpływ przede wszystkim: młoda struktura drzewostanów, małe zróżnicowanie gatunków oraz niska odporność siedliskowa. Znaczne powierzchnie leśne położone są w granicach obszarów prawnie chronionych, gdzie gospodarka leśna ogranicza się do pojedynczych wycieków i prac pielęgnacyjnych.

Zwarte kompleksy leśne położone w środkowej i południowej części gminy mają duże znaczenie turystyczno - wypoczynkowe. Występują tutaj bory świeże z drzewostanem sosnowym w wieku 40 - 60 lat tworząc swoisty klimat sprzyjający pobytowi ludności i regenerujący zdrowie.

Obszary leśne podnoszą również atrakcyjność krajobrazową.

W strukturze gatunkowej w lasach dominuje sosna, która zajmuje około 60% powierzchni, pozostałe gatunki to brzoza 35% i olsza 5% (w gospod. ind.) W grupie lasów państwowych struktura drzew przedstawia się podobnie: 50% to sosna i 50% to gatunki liściaste - brzoza, olsza oraz domieszkowo dąb, grab, osika.

Administracyjnie gmina dzieli się na 49 sołectw (51 miejscowości). Wchodzi ona w skład makroregionu funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Niewielki fragment północno - wschodni leży w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Rajgrodzkiego. Do obiektów oraz osobliwości natury, które są chronione bądź zasługują na ochronę należą:

- południowo - wschodni region gminy położony w strefie krajobrazu chronionego. Jest to fragment Pradoliny Biebrzy i okolic Rajgrodu;

- pomnik przyrody - aleja drzew liściastych położona przy szosie Wojewodzin - Wierzbowo 200 szt., na odcinku 1030 m wyznaczony mocą Zarządzenia Wojewody Łomżyńskiego Nr 54/82 z dnia 26 października 1982 r.

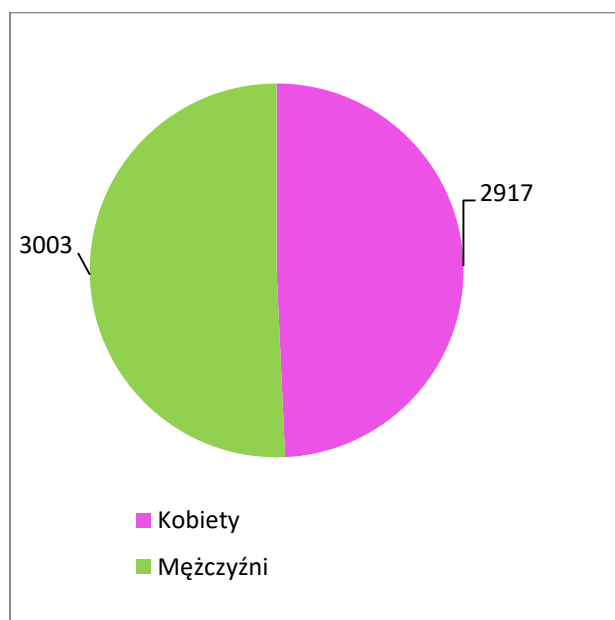
Ponadto na ochronę konserwatorską zasługuje park podworski we wsi Kurejwa.

Na terenie gminy znajdują się 53 obiekty zabytkowe. Większość stanowią drewniane lub murowane domy pochodzące z końca XIX lub z początku XX wieku, należące do właścicieli prywatnych. Lokalizacja tych obiektów występuje na terenie wsi: Białaszewo, Boczki-Świdrowo, Flesze, Gackie, Grozimy, Konopki, Kurejwa, Lipińskie, Łękowo, Łojki, Łosewo, Mareckie, Mierucie, Popowo, Szymany, Wierzbowo, Wojewodzin.

Demografia

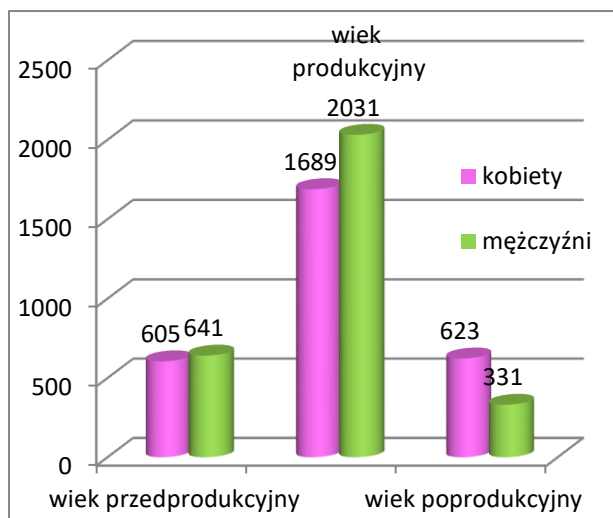
W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. odnotowano spadek liczby ludności gminy Grajewo. Na dzień 31 grudnia 2020 r. stan ludności wyniósł 5920 osób. Większą część populacji gminy stanowią mężczyźni jest to 50,7%, kobiety zaś 49,3%.

Struktura ludności wg płci w Gminie Grajewo w 2020 r.

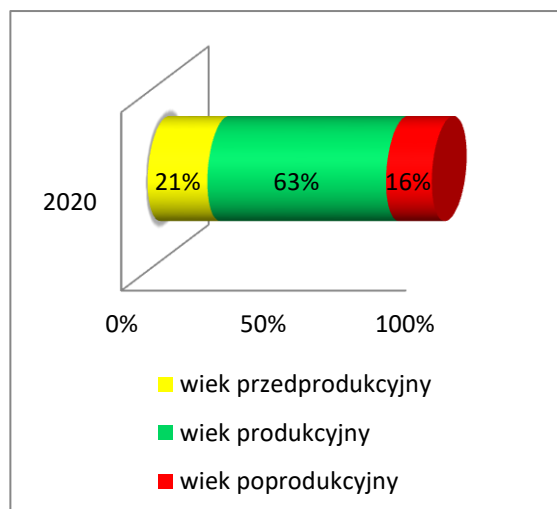

W 2020 r. przyrost naturalny ukształtował się na poziomie: -1. W tym okresie zarejestrowano 67 urodzeń i 68 zgonów.

Ludność Gminy Grajewo w podziale na grupy wiekowe w 2020 r.

Udział ludności wg. grup wieku w % ludności ogółem

Dane z ewidencji ludności gminy Grajewo wskazują, że w 2020 r. na terenie gminy miało miejsce łącznie 163 zameldowań na pobyt stały. Na pobyt czasowy zameldowano 48 osoby w tym 8 osób to cudzoziemcy. Z pobytu stałego w gminie wymeldowało się 157 osób. Liczba zameldowań przewyższa liczbę wymeldowań na pobyt stały, co wskazuje na dodatnią wartość salda migracji.

Struktura ludności w miejscowościach gminy Grajewo w podziale na płeć w 2020 r.

Miejscowość	Liczba ludności	
	kobiety	mężczyźni
BIAŁASZEWO	132	121
BIAŁASZEWO-KOLONIA	56	53
BIAŁOGRĄDY	60	59
BOCZKI-ŚWIDROWO	103	85
BRZozowa WÓLKA	33	46
BRZozowo	21	24
CHOJNÓWEK	23	23
CIEMNOSZYJE	118	113
CYPRKI	47	50
DANÓWEK	36	30
DYBŁA	32	55
ELŻBIECIN	13	10
FLESZE	29	24
GACKIE	29	27
GODLEWO	32	39
GROZIMY	32	37
KACPROWO	69	68

KAPICE	54	48
KONOPKI	84	79
KONOPKI-KOLONIE	38	46
KOSZARÓWKA	128	118
KOTY-RYBNO	26	34
KUREJEWKA	34	31
KUREJWA	51	49
KURKI	18	20
LIPIŃSKIE	35	39
ŁAMANE GRĄDY	12	14
ŁĘKOWO	26	35
ŁOJKI	27	35
ŁOSEWO	36	37
MARECKIE	34	47
MIERUCIE	70	63
MODZELE	35	39
OKÓŁ	28	32
PIENIĄŻKI	12	18
PODLASEK	5	5
POPOWO	175	176
PRZECHODY	64	68
RUDA	216	242
SIENICKIE	2	5
SIKORA	38	51
SOJCZYN BOROWY	117	126
SOJCZYNEK	15	10
SOJCZYN GRĄDOWY	9	15
SZYMANY	124	112
SZYMANY-KOLONIE	44	49
TOCZYŁOWO	102	93
UŚCIANKI	4	24
WIERZBOWO	149	166
WOJEWODZIN	197	187
ZABOROWO	23	26

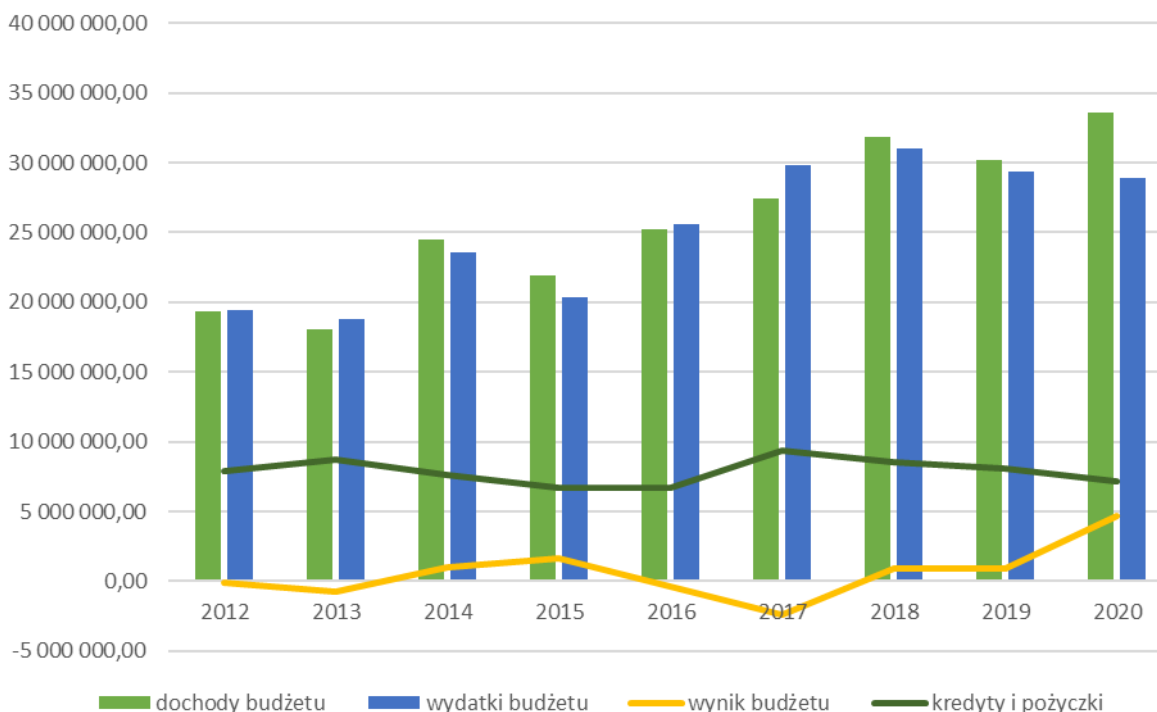
W 2020 r. siedem par małżeńskich spośród mieszkańców gminy Grajewo obchodziło jubileusz złotych godów. Jubilaci zostali uhonorowani nadanymi medalami, które przyznaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, „Za długoletnie pożycie małżeńskie”.

II. Informacje finansowe

Kształtowanie się podstawowych parametrów budżetu na przestrzeni lat 2012-2020 (tabela nr 1):

wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dochody budżetu	19 352 941,58	18 044 795,66	24 524 719,77	21 956 809,96	25 238 378,66	27 439 752,79	31 875 619,07	30 201 179,91	33 603 296,10
w tym:									
d. bieżące	17 473 162,00	17 917 063,49	19 845 033,69	20 210 522,55	24 523 892,08	27 281 324,80	29 438 065,20	29 764 243,76	31 120 141,50
d. majątkowe	1 879 779,58	127 732,17	4 679 686,08	1 746 287,41	714 486,58	158 427,99	2 437 553,87	436 936,15	2 483 154,60
wydatki budżetu	19 417 877,50	18 746 856,39	23 547 311,79	20 331 595,02	25 576 914,46	29 835 222,20	30 973 931,51	29 330 575,28	28 917 632,34
w tym:									
w. bieżące	16 737 218,14	17 004 017,70	17 399 985,34	17 682 559,50	22 884 711,97	26 029 745,91	26 060 506,31	27 583 724,86	27 258 916,63
w. majątkowe	2 680 659,36	1 742 838,69	6 147 326,45	2 649 035,52	2 692 202,49	3 805 476,29	4 913 425,20	1 746 850,42	1 658 715,71
wynik budżetu	-64 935,92	-702 060,73	977 407,98	1 625 214,94	-338 535,80	-2 395 469,41	901 687,56	870 604,63	4 685 663,76
kredyty i pożyczki	7 916 406,85	8 681 150,07	7 662 193,00	6 698 949,80	6 664 099,12	9 343 207,54	8 554 382,76	8 128 101,08	7 166 159,98
obsługa długu	499 691,03	338 306,52	303 379,78	215 287,89	192 521,40	191 323,91	220 409,71	231 637,44	144 445,02

Podstawowe parametry ekonomiczne w latach 2012-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

Budżet roku 2020

Uchwalony przez Radę Gminy Grajewo w dniu 23 grudnia 2019 roku budżet gminy Grajewo na rok 2020 został zmieniony w trakcie roku budżetowego 36 razy, z czego: uchwałą Rady Gminy 12 razy, zarządzeniem Wójta Gminy 24 razy. Za każdym razem wprowadzone zmiany dotyczyły głównie zwiększeń z tytułu przyznanych dotacji, bieżącej weryfikacji wykonania zarówno planu dochodów jak i wydatków, zmian w zadaniach inwestycyjnych. Na dzień 31 grudnia 2020 roku budżet Gminy ukształtował się na następującym poziomie (tabela nr 2):

Wyszczególnienie	Plan po zmianach na dzień 31.12.2020r.	Wykonanie na dzień 31.12.2020r.	%
Dochody budżetu gminy z tego:	31 510 343,26	33 603 296,10	106,64%
bieżące	31 189 862,38	31 120 141,50	99,78%
majątkowe	320 480,88	2 483 154,60	774,82%
Wydatku budżetu gminy z tego:	31 568 288,26	28 917 632,34	91,60%
bieżące	29 815 454,26	27 258 916,63	91,43%
majątkowe	1 752 834,00	1 658 715,71	94,63%
Nadwyżka (+)/deficyt (-)	-57 945,00	4 685 663,76	xxx
xxx	xxx	xxx	xxx
Przychody ogółem	1 078 902,00	1 513 481,74	xxx
Rozchody ogółem	1 020 957,00	1 020 506,02	xxx
Przychody minus rozchody	57 945,00	492 975,72	xxx

Dochód budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca - 5.676,23 zł

Wydatki budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca - 4.884,74 zł

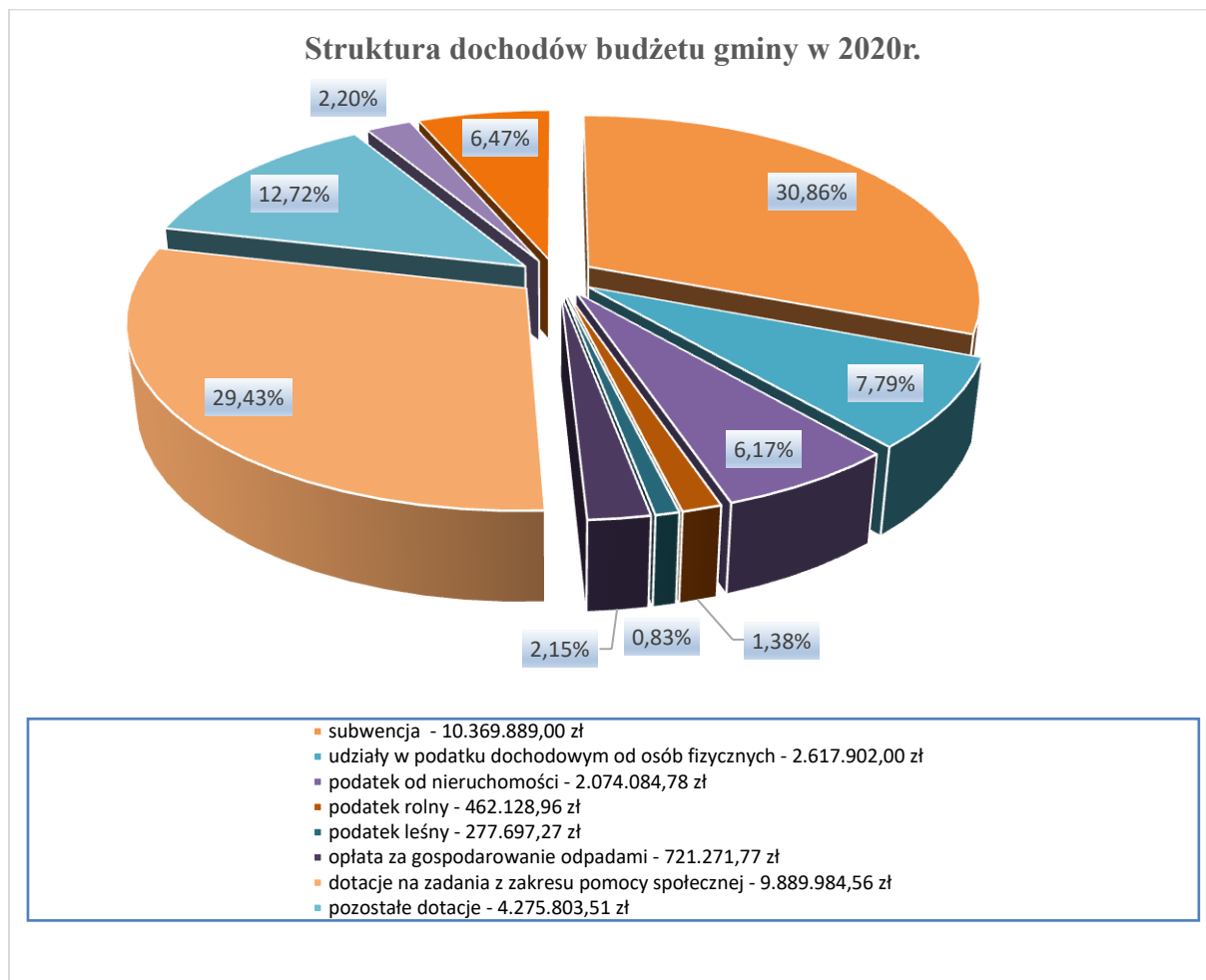
DOCHODY:

Plan dochodów budżetu gminy na dzień 31.12.2020 roku po zmianach wynosił ogółem 31.510.343,26 zł, wykonanie dochodów wyniosło 33.603.296,10, tj. 106,64%.

Wykonanie podstawowych źródeł dochodów budżetu gminy kształtuje się następująco:

- udziały gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT) zaplanowane w łącznej kwocie 2.745.548,00 zł, zrealizowano w kwocie 2.668.946,46 zł, tj. 97,20%,
- subwencje zaplanowane w łącznej kwocie 10.369.889,00 zł wykonane zostały w kwocie 10.369.889,00 zł, tj. 100,00%,
- dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące zaplanowane w łącznej kwocie 12.391.517,38 zł zrealizowano w kwocie 12.612.180,56 zł, tj. 101,78%,
- pozostałe dochody bieżące zaplanowane w kwocie 5.682.908,00 zł, zrealizowane zostały w kwocie 5.469.125,48 zł, tj. 96,23%,

- dochody majątkowe zaplanowane w łącznej kwocie 320.480,88 zł, zrealizowane zostały w kwocie 2.483.154,60 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Rb-27S za 2020 rok

WYDATKI:

Plan wydatków budżetu gminy na dzień 31 grudnia 2020 roku po zmianach wynosił ogółem 31.568.288,26 zł, wykonanie za 2020 roku wyniosło 28.917.632,34 zł, tj. 91,60%.

Uwzględniając podział wydatków na bieżące i majątkowe, widoczny jest przeważający udział wydatków bieżących, które stanowią ok. 94,26% wykonanych wydatków budżetu. Środki te przeznaczono na realizację zadań gminy jako samorządu (wydatki oświatowe, pomoc społeczną, administrację publiczną, utrzymanie dróg, działalność kulturalną).

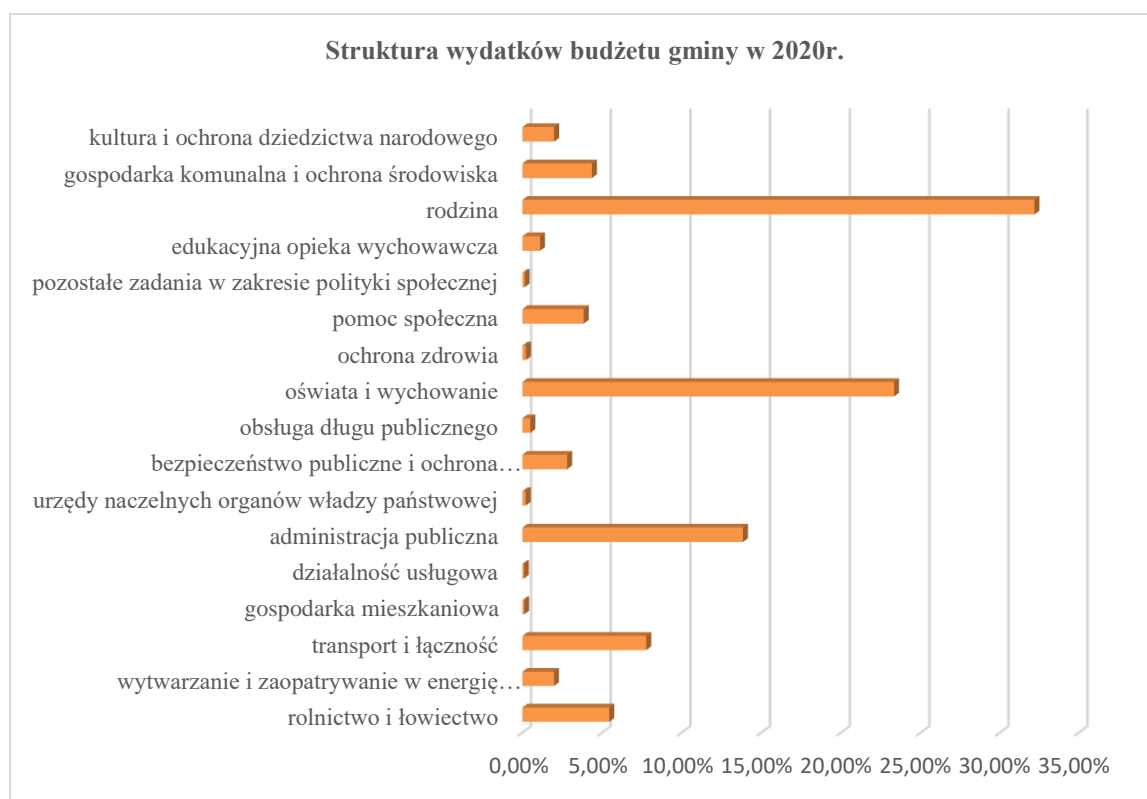
Wykonanie wydatków bieżących w 2020 roku na poziomie 91,43% obejmuje realizację wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostek budżetowych i Urzędu, tj. wypłatę wynagrodzeń i składek od nich naliczanych,

świadczeń na rzecz osób fizycznych wydatki związane z bieżącym utrzymaniem.

Wykonanie natomiast wydatków majątkowych na poziomie 94,63% świadczy o zrealizowaniu prawie wszystkich zadań majątkowych przyjętych w budżecie.

Wysokość zaplanowanych wydatków bieżących bez odsetek i prowizji od kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2020 roku wynosi 29.652.454,26 zł, wykonanie stanowi 91,44%, tj. 27.114.471,61 zł, z tego na wynagrodzenia i pochodne zaplanowano kwotę 10.894.276,24 zł, wydatkowano kwotę 10.195.926,50 zł, tj. 93,59%.

Na wydatki bieżące, związane z obsługą długu, tj. odsetki i prowizje od kredytów i pożyczek zaplanowano w roku 2020 kwotę 163.000,00 zł, wykonanie zaś wyniosło 144.445,02 zł, tj. 88,62%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Rb-28S za 2020 rok

Realizacja przyjętych zadań inwestycyjnych na dzień 31.12.2020r. (tabela nr 3):

Dział	Rozdział	§	Nazwa zadania inwestycyjnego	Koszty ogółem (od początku realizacji inwestycji)	Plan wydatków na dzień 31.12.2020r.	Wykonanie wydatków na dzień 31.12.2020r.
010	01010	6057	Rozbudowa wodociągu "WOJEWODZIN" - sieć rozdzielcza PCV	9 018,46	76 683,00	76 682,95
		6059			72 584,00	70 583,07
600	60016	6050	Przebudowa drogi gminnej nr 103312B Dybła - Mareckie	804 209,69	799 000,00	793 209,69

Raport o stanie Gminy Grajewo za 2020 r.

600	60016	6050	Przebudowa drogi nr 142534B w m. Brzozowo	10 000,00	1 000,00	1 230,00
600	60016	6050	Przebudowa drogi gminnej nr 10336B Szymany - Szymany Kolonie	8 000,00	5 000,00	1 230,00
600	60016	6050	Przebudowa drogi gminnej nr 103329B Popowo - Wierzbowo oraz drogi gminnej wewnętrznej obręb m. Wierzbowo nr geodezyjny 675	0,00	1 000,00	0,00
600	6001	6050	Przebudowa dróg gminnych relacji Kurki - Kurejwa, Popowo - Kurejwa	10 239,20	5 000,00	1 230,00
600	60016	6060	Zakup samochodu osobowego	23 580,50	23 616,00	23 580,50
600	60095	6060	Zakup samochodu dla GZK	52 180,50	52 181,00	52 180,50
700	70005	6060	Zakup gruntów pod drogi i inwestycje gminne	9 834,00	47 432,00	9 834,00
754	75416	6060	Zakup samochodu osobowego	0,00	45 000,00	42 439,50
801	80113	6060	Zakup samochodu	0,00	190 388,00	186 205,50
921	92195	6050	Urządzenie placów rekreacyjnych w Gminie Grajewo	0,00	6 500,00	2 500,00
921	92195	6050	Urządzenie placu rekreacyjnego w m. Kapice	0,00	7 950,00	7 150,00
			Razem	927 062,35	1 333 334,00	1 268 055,71

Realizacja wydatków na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i funduszu spójności na dzień 31.12.2020r. (tabela nr 4)

Lp.	Nazwa zadania	Program	Okres realizacji	Łączne planowane koszty finansowe zadania	Plan na dzień 31.12.2020r.	Wykonanie na dzień 31.12.2020r.
1	Krok do pracy! - kompleksowe wsparcie społeczno - zawodowe II edycja	RPO WP na lata 2014-2020	2019-2020	106 518,00	43 786,00	42 547,74
2	Wzrost jakości oferty edukacyjnej Szkoły Podstawowej w Białaszewie	RPO WP na lata 2014-2020	2019-2020	76 638,00	19 506,00	19 504,99
3	Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata	2020	60 000,00	60 000,00	59 678,06
4	Rozszerzenie oferty edukacyjnej Przedszkola w Rudzie	RPO WP na lata 2014-2020	2020-2023	287 663,00	166 973,00	19 227,28
6	Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata	2020	95 000,00	95 000,00	94 999,50
7	Ponadnarodowa mobilność uczniów	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	2020-2021	178 494,00	160 645,00	0,00

8	Rozbudowa wodociągu „WOJEWODZIN” – sieć rozdzielcza PCV	PROW na lata 2014-2020	2020	149 267,00	149 267,00	147 266,02
---	---	------------------------	------	------------	------------	------------

III. Informacja o stanie mienia komunalnego

Wartość początkowa majątku Gminy Grajewo na dzień 1 stycznia 2020 r. wynosiła 64 887 434,94 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2020 r. stanowiła kwotę, 60 205 925,96 co oznacza spadek o 7,21 % w stosunku do 31 grudnia roku poprzedniego. W skład majątku wchodziły środki trwałe wg grup rodzajowych oraz udziały w spółkach prawa handlowego.

Zestawienie zmian wartości środków trwałych

Lp.	Wyszczególnienie według grup rodzajowych	Wartość początkowa – stan na 01.01.2020 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Wartość początkowa – stan na koniec roku obrotowego
1	Grunty	3 793 322,29	9 834	3 120,60	3 800 035,69
1.1	Grunty stanowiące własność jednostki samorządu terytorialnego, przekazane w użytkowanie wieczyste innym podmiotom	320 138,00	7 556,50	0,00	327 694,50
2	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	51 554 223,50	942 914,26	3 299 791,28	49 197 346,48
3	Urządzenia techniczne i maszyny	5 556 760,71		2 412 675,28	3 144 085,43
4	Środki transportu	2 617 781,03	304 406,00	166 525,00	2 755 662,03
5	Inne środki trwałe	1 135 888,70		49 872,62	1 086 017,08
6	Środki trwałe w budowie (inwestycje)	229 458,71	1 198 141,49	1 204 819,95	222 780,25
7	Zaliczki na środki trwałe w budowie (inwestycje)	0,00	0,00	0,00	0,00
	Wartość początkowa środków trwałych – ogółem	64 887 434,94	2 455 295,75	7 136 803,73	60 205 926,96

Wartość posiadanych papierów wartościowych, w tym akcji i udziałów oraz papierów wartościowych na dzień 31.12.2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie papierów wartościowych z podziałem na ich rodzaje, np. akcje, udziały, dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe	Stan na początek roku obrotowego		Stan na koniec roku obrotowego	
		Ilość	Wartość	Ilość	Wartość
1	Akcje serii A - Agencja Rozwoju Regionalnego SA	30	3 000,00	30	3 000,00
2	Udziały - BIOM Sp z o. o.	183	91 500,00	183	91 500,00
3	Ogółem	213	94 500,00	213	94 500,00

IV. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

Ład przestrzenny

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grajewo i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grajewo. Dokument został przyjęty przez Radę Gminy Grajewo w dniu 28.10. 2009 r. (Uchwała Nr 179/XXXV/09 wraz ze zmianami Uchwała Nr 105/XIX/12 z dnia 30.10.2012 r., Uchwała Nr 203/XXXIII/14 z dnia 14.04.2014 r., Uchwała Nr 188/XXXIII/17 z dnia 18.10.2017 r. oraz Uchwała nr 71/X/19 z dnia 25 września 2019 r.).

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Gmina Grajewo zajmuje powierzchnię 30 820 ha, z czego 3378 ha objęte są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (11% powierzchni gminy).

W dniu 4 marca 2020 r. Rada Gminy Grajewo Uchwałą Nr 96/XV/20 zatwierdziła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w miejscowości Koszarówka o łącznej powierzchni około 2 ha z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe.

Wójt w celu oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dokonał analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenił postępy w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracował wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, uwzględniając ilość wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji

inwestycji celu publicznego oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy, dokonał analizy wniosków w sprawie sporządzania miejscowych planów lub zmian miejscowych planów.

Rada Gminy Grajewo Uchwałą nr 117/XXII/16 z dnia 9 września 2016 r. podjęła uchwałę w sprawie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grajewo oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Grajewo.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Grajewo na lata 2018 - 2023 (Uchwała NR 239/XLI/18 Rady Gminy Grajewo z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Grajewo na lata 2018-2023”) zmieniony uchwałą Nr 134/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 r.

Mieszkaniowy zasób Gminy Grajewo, według stanu na dzień 31.12.2020 r. wynosi jeden lokal mieszkalny w m. Danówek o powierzchni 53,56 m².

Zasady przydziału lokalu gminnego reguluje Uchwała NR 188/XXXX/02 Rady Gminy Grajewo z dnia 20.02.2002 r.

Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Nieruchomości gminne zlokalizowane są w 49 obrębach ewidencyjnych o łącznej powierzchni 561,4416 ha .

Największy obszar nieruchomości gminnych stanowią tereny komunikacyjne - drogi - 84,18 % oraz grunty rolne - 5,14 %, natomiast najmniejszy obszar zajmują tereny przemysłowe Ba -0,55 % oraz tereny mieszkaniowe - B - 0,18 % .

W 2020 zgodnie z Planem wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Grajewo na lata 2019 - 2021 r. gospodarowano gruntami gminnymi w następujący sposób :

1. Sprzedano 3 działki w miejscowościach : Danówek i Przechody o łącznej powierzchni 1,0806 ha.
2. Nabyto 3 działki w miejscowości Danówek o łącznej powierzchni 0,0261ha.
3. Rozwiązano umowy dzierżawy na działkę nr 69 w m. Sojczynek i część działki nr 232/1 w m. Toczyłowo.
4. Zakończyły się umowy użyczenia części działki nr 61 o pow. 0,3943 ha w m. Kurejewka dla Stowarzyszenia Rozwoju wsi Kurejewka i Chojnówek oraz działki nr 469 o pow. 0,6900 ha w m. Ruda dla Stowarzyszenia Rozwoju wsi Białogrądy i lokalu użytkowego o powierzchni 11,70 m² w świetlicy wiejskiej w Wojewodzinie dla Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Grajewo.

Zabytki i ochrona konserwatorska

Na terenie gminy Grajewo zlokalizowane są obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków województwa podlaskiego. Do obiektów tych należą:

1. Zespół dworsko-parkowy w miejscowości Kurejwa,
2. Cmentarz żołnierzy niemieckich z I wojny światowej w miejscowości Ruda,
3. Cmentarz żołnierzy niemieckich z I wojny światowej w miejscowości Lipińskie,
4. Cmentarz grzebalny w miejscowości Białaszewo (nagrobki o wartościach zabytkowych),
5. Aleja lipowa w Wojewodzinie,
6. Mogiła zbiorowa żołnierzy z czasów I wojny światowej w m. Białogrądy.

W 2020 r. wykonano remont cmentarzy żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej w miejscowości Lipińskie oraz w miejscowości Ruda. Środki finansowe wydatkowane na ten cel wyniosły 16.200 zł, z czego 11.000 zł z budżetu Wojewody, a 5.200 zł z budżetu gminy.

Dodatkowo na terenie całej gminy występują obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. Są to zabytki sakralne, pozostałości zespołów dworsko - parkowych, zabytki budownictwa mieszkalnego, obiekty użyteczności publicznej, sztuki wojennej i inne.

Infrastruktura komunalna

1. Komunikacja drogowa na terenie gminy Grajewo to:

a) dwie drogi krajowe przebiegające przez gminę Grajewo o łącznej długości ok. 28,5 km, po których odbywa się międzynarodowy ruch samochodowy, tj.:

- droga krajowa Nr 61 Warszawa - Pułtusk - Łomża - Grajewo - Augustów i dalej do przejścia granicznego z Litwą w Budzisku,
- droga krajowa Nr 65 Bobrowniki (granica z Białorusią) Białystok - Knyszyn - Grajewo - Elk - Gołdap)granica państwa z Rosją),

b) droga wojewódzka Nr 668 Piątница - Radziłów - Osowiec, która przebiega przez południową część gminy Grajewo w występujących tam obszarach leśnych, w sąsiedztwie miejscowości Sojczynek i Sośnia o długości ok. 6,1 km,

c) jedenaście dróg powiatowych będące w zarządzie Zarządu Dróg Powiatowych w Grajewie o łącznej długości ok. 79,85 km. W granicach administracyjnych gminy Grajewo przebiegają następujące drogi powiatowe:

- droga powiatowa Nr 1797B Koszarówka - Szymany,
- droga powiatowa Nr 1798B Ruda - Sojczyn Borowy - Sojczyn Grądowy - Kapice - Przechody do drogi krajowej Nr 65,
- droga powiatowa Nr 1799B droga krajowa Nr 65 - Białogrądy - Osowiec - Goniądz,

- droga powiatowa Nr 1802B Grajewo - Konopki - Cyprki - Kurki - Tarachy - Szczuczyn,
- droga powiatowa Nr 1803B Grajewo - Uścianki - Flesze - Cyprki,
- droga powiatowa Nr 1805B droga krajowa Nr 61 - Kurejewka - Chojnówek,
- droga powiatowa Nr 1807B Białaszewo - Lipińskie - Modzele - Opartowo - Mareckie - Wierzbowo - Boczek-Świdrowo - droga krajowa Nr 61,
- droga powiatowa Nr 1808B Grajewo - Wojewodzin - Wierzbowo,
- droga powiatowa Nr 1809B droga krajowa Nr 65 - Podlasek - Pieniążki - Białaszewo - droga wojewódzka Nr 668,
- droga powiatowa Nr 1810B Grajewo - Elźbiecin - Kacprowo - Okół - Łojki - Gackie - Pieniążki,
- droga powiatowa Nr 1813B Szczuczyn - Nieckowo - Kędziorowo - Zalesie - Grozimy - Opartowo,

d) stu dwudziestu sześciu dróg gminnych o łącznej długości 226,260 km w tym:

- nawierzchni bitumicznej 73,324 km,
- nawierzchni brukowcowej 2,954 km,
- nawierzchni wzmocnionej żwirem 65,040 km,
- o nawierzchni gruntowej 84,940 km.

Pozostałe drogi o łącznej długości ok. 424,69 km są drogami wewnętrznymi dojazdowymi do pól.

W roku 2020 zrealizowano następujące inwestycje:

Rozbudowa wodociągu WOJEWODZIN w m. Wierzbowo Kolonia i Toczyłowo - wartość zadania 143 066,02 zł.

Zrealizowane ze środków PROW - 76 682,00zł. Środki własne - 66 384,02zł. Długość sieci z w m. Toczyłowo z PVC 110mm - 244m; w m. Wierzbowo Kol. z PVC 110mm - 1310m. Razem: 1554mb.

Przebudowa drogi gminnej nr 103312B Mareckie - Dybła o wartości 793 089,69zł

Dofinansowanie ze środków Funduszu Dróg Samorządowych na kwotę 346 323,62zł. Środki własne- 446 766,07zł.

Infrastruktura kolejowa.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa PKP na trasie Białystok - Ełk o długości około 19,8 km z dwoma przystankami osobowymi w miejscowościach Ruda i Podlasek. Planowana jest przebudowa linii kolejowej Rail Baltica z jednotorowej na linię dwutorową w ramach projektu pn.: „Prace na linii E 75 na odcinku Białystok - Suwałki - Trakiszki (granica państwa), etap I odcinek Białystok - Ełk”.

Komunikacja pasażerska PKS.

Obsługę komunikacyjną mieszkańcom gminy zapewnia PKS NOVA S.A. w Białymstoku Oddział w Łomży, posiadająca zajezdnię w Grajewie oraz sieć przystanków na obszarze gminy Grajewo.

Przez gminę Grajewo przebiegają tranzytowe trasy relacji Warszawa – Łomża-Augustów oraz Ełk – Białystok zapewniający połączenia w regionie i z krajem.

Środowisko

Inwestycje OZE w Gminie Grajewo

W Gminie Grajewo bardzo widoczne są inwestycje w Odnawialne Źródła Energii a w szczególności kolektory słoneczne do podgrzewania wody użytkowej. Do 31 grudnia 2020 roku 487 gospodarstw domowych oraz 1 budynek użyteczności publicznej wyposażonych było w instalacje solarne montowane przez Gminę Grajewo w ramach funduszy Europejskich.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Grajewo na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

[/http://bip.ug.grajewo.wrotapodlasia.pl/Srodowisko/Program_Ochrony_srodowiska/prog_ochr_srod_gmin_graj.html/](http://bip.ug.grajewo.wrotapodlasia.pl/Srodowisko/Program_Ochrony_srodowiska/prog_ochr_srod_gmin_graj.html/)

Program jest dokumentem analizującym istniejący stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego Gminy Grajewo oraz wdrażającym zasady zrównoważonego rozwoju, realizującym politykę ekologiczną państwa na terenie gminy Grajewo, strategicznym zarządzaniem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Zawiera podsumowanie stanu środowiska poprzez zidentyfikowanie mocnych i słabych stron Gminy, a także określa główne zagrożenia ekologiczne i szanse rozwoju Gminy oraz wskazuje działania mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

Plan ochrony przed szkodliwością azbestu i program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Grajewo na lata 2008-2032

W 2020 roku usunięto wyroby zawierające azbest pochodzące od 10 gospodarstw z terenu Gminy Grajewo, co dało łącznie 16,7 Mg odpadów niebezpiecznych, przetransportowanych i zutylizowanych na składowisku. Składowane płyty azbestowo-cementowe zabezpieczono przed rozprzestrzenieniem się szkodliwego azbestu w środowisku i przewieziono na składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Wszelkie działania związane z zadaniem

zostały wykonane sprawnie i rzetelnie przy zachowaniu obowiązujących przepisów związanych z tego typu pracami.

Przedsięwzięcie dofinansowane zostało ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 10 641,24 zł, a kwota dofinansowania wyniosła 5 010,00 zł. Wkład własny został pokryty przez mieszkańców gminy Grajewo biorących udział w przedsięwzięciu i wyniósł 5631,24 zł.

Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag.

W 2020 r usunięto odpady z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag pochodzące od 160 gospodarstw rolnych z terenu Gminy Grajewo, co dało łącznie 104,49 Mg odpadu. Przedsięwzięcie pn. „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag dofinansowane zostało ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 52 244, 67 zł – 100% dofinansowanie ze środków NFOŚiGW.

Gospodarka odpadami komunalnymi.

Zestawienie kosztów związanych z odbiorem oraz zagospodarowaniem odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców gminy Grajewo a także prowadzeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w zł.
1.	Koszt odbioru odpadów komunalnych wynika z umowy zawartej z wykonawcą wyłonionym w drodze przetargu na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Miesięczny ryczałt 24948,00 zł brutto. Okres realizacji zamówienia 01.01.2019 – 31.12.2021 r.	299 376,00
2.	Koszt zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Grajewo.	360 698,81
3.	Koszty związane z prowadzeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Umowa zawarta na okres 01.01.2020 r. – 31.12.2020 r. Miesięczny ryczałt 1 819,80 zł brutto.	21 837,60
RAZEM		681 912,41

Liczba mieszkańców

Według danych pozyskanych z ewidencji ludności liczba mieszkańców na terenie gminy Grajewo (na dzień 31.12.2020 r.) wynosiła – **5920**

Liczba właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy – **1 276** (w tym dwie wspólnoty mieszkaniowe).

Liczba nieruchomości niezamieszkałych – **68 stan na 30.09.2020 r.**

– 56 od 01.10.2020 r.

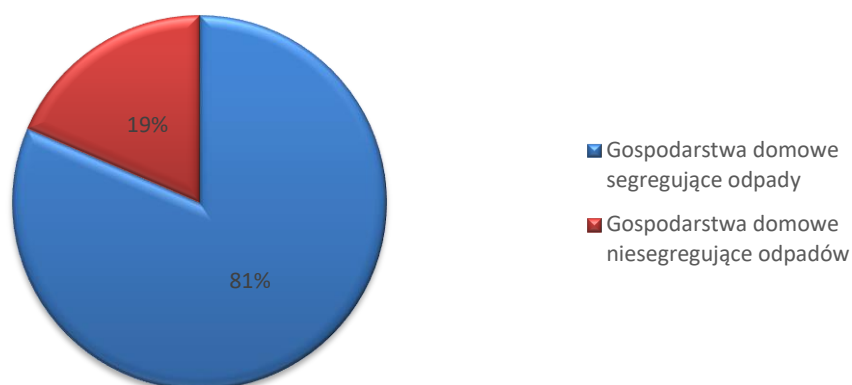
Liczba złożonych deklaracji w zabudowie jednorodzinnej z podziałem na gospodarstwa domowe oraz sposób zbierania odpadów

SELEKTYWNE		ZMIESZANE	
Rodzaj gospodarstwa	Liczba gospodarstw	Rodzaj gospodarstwa	Liczba gospodarstw
Gosp. 1 osobowe	164	Gosp. 1 osobowe	86
Gosp. 2 osobowe	265	Gosp. 2 osobowe	54
Gosp. 3 osobowe	199	Gosp. 3 osobowe	39
Gosp. 4 osobowe	166	Gosp. 4 osobowe	30
Gosp. 5 osobowe	104	Gosp. 5 osobowe	13
Gosp. 6 i więcej osobowe	148	Gosp. 6 i więcej osobowe	16
Razem SELEKTYWNE	1 048	Razem ZMIESZANE	238

Jak wynika ze złożonych deklaracji ok. 81% właścicieli nieruchomości (w zabudowie jednorodzinnej) w okres od 01.01.2020 r. do 30.09.2020 r. segregowało odpady.

Od 01.10.2020 r. obowiązek segregacji zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązuje wszystkie nieruchomości włączone do systemu gminnego .

Struktura sposobu gromadzenia odpadów komunalnych przez gospodarstwa domowe

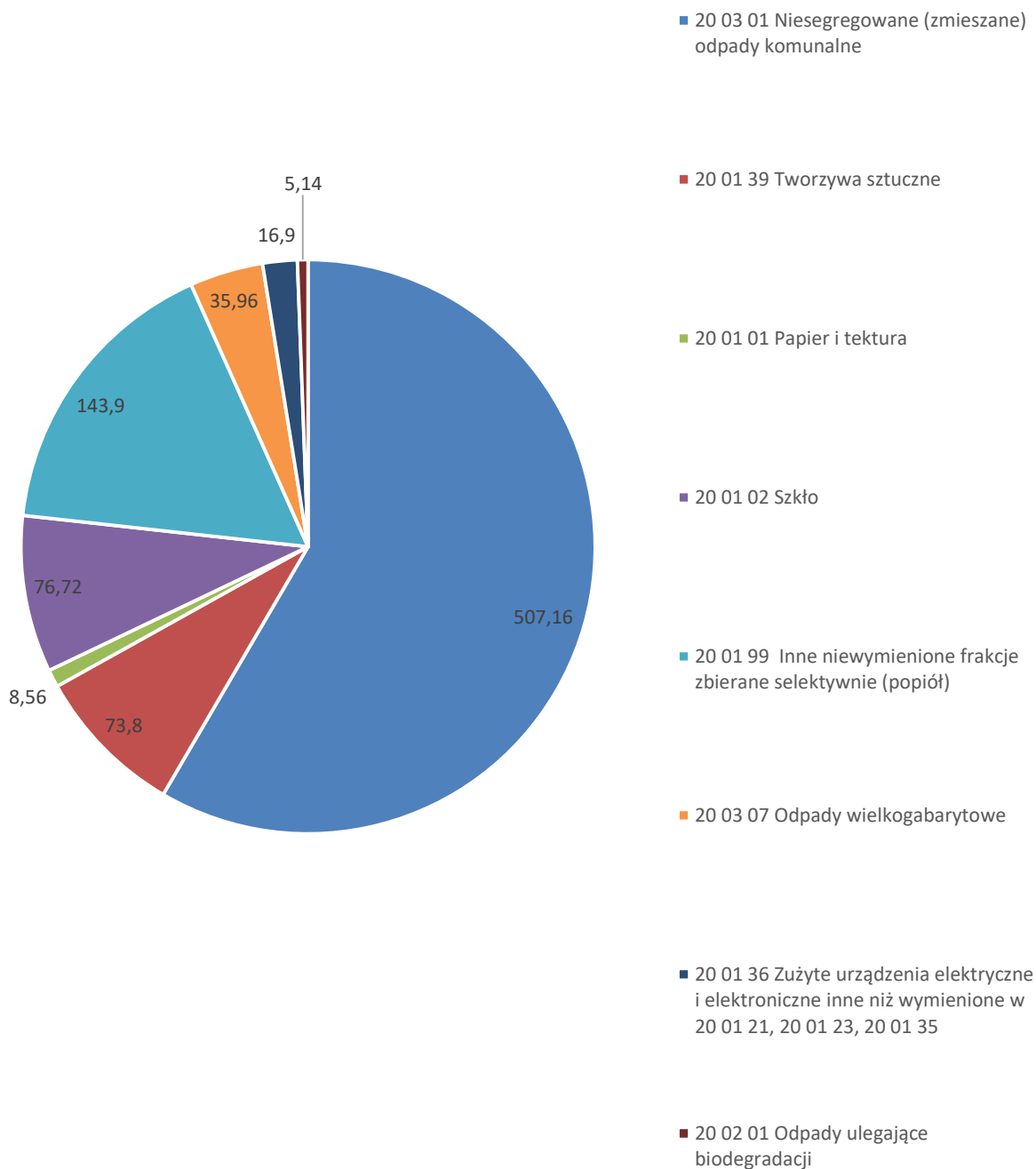

Ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych z terenu gminy

Ilości odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Grajewo w 2020 r.:

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych w Mg
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	507,16
20 01 39	Tworzywa sztuczne	73,80
20 01 01	Papier i tektura	8,56
20 01 02	Szkło	76,72
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane selektywnie (popiół)	143,90
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	35,96
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	16,9
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,93

Ilość odpadów zebranych "u źródła"

Ilość odpadów zebranych od mieszkańców w Mg

Odpady komunalne zebrane w PSZOK-u:

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych w Mg
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	3,65
20 01 01	Papier i tektura	1,51
20 01 02	Szkło	0,06
20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,35
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	3,91
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,93
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane selektywnie (popiół)	0,0
16 01 03	Zużyte opony	0,14

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Grajewo

Program przyjęty Uchwałą nr 97/XXV/20 Rady Gminy Grajewo z dnia 4 marca 2020 r. Program miał zastosowanie do wszystkich zwierząt domowych, w szczególności psów i kotów, w tym kotów wolno żyjących, oraz zwierząt gospodarskich.

Na terenie Gminy odławianie bezdomnych zwierząt odbywało się w odniesieniu do pojedynczych zgłoszeń dotyczących pozostawionych bez opieki zwierząt. Urząd Gminy Grajewo podejmował działania zmierzające do odłowienia zwierzęcia i umieszczenia go, na podstawie zawartej umowy, do czasu znalezienia nowego właściciela w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt SONIECZKOWO z siedzibą w Żarnowie Pierwszym. W 2020 r. odłowiono 43 psy.

W 2020 r. realizowany był program polegający na wykonaniu zabiegów kastracji i sterylizacji psów i kotów z terenu gminy Grajewo dostarczanych przez właścicieli lub opiekunów psów i kotów do gabinetu weterynaryjnego położonego w miejscowości Grajewo, ul. Kopernika 27A, 19-200 Grajewo. Łącznie wykonano 77 zabiegów weterynaryjnych.

Polityka Społeczna

Podstawowym przedmiotem działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grajewie jest realizacja zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz potrzebami społecznymi. Ośrodek jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań pomocy społecznej, a w szczególności w zakresie:

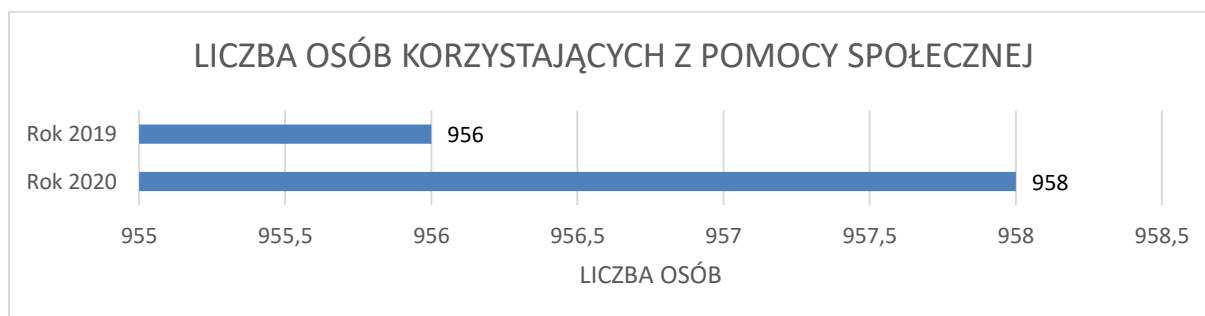
- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych, stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- analizowania i oceny zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- pobudzania aktywności społeczności gminy Grajewo w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- inicjowania działań zapobiegających degradacji osób, rodzin i grup społecznych;
- prowadzenia pracy socjalnej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom;
- kierowanie osób do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za ich pobyt;
- organizowania usług opiekuńczych dla osób starszych w miejscu ich zamieszkania;
- przyznawania i wypłacania zasiłków oraz udzielania pomocy rzeczowej - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wytaczania na rzecz osób potrzebujących powództwa o roszczenia alimentacyjne;
- sprawienia pogrzebu osobom niemającym prawa do zasiłku pogrzebowego ZUS;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

TABELA NR 1. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020
0	1	2
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA		
Liczba osób	1	956
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE		

Liczba osób	2	389	346
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	262	192
Liczba rodzin	4	271	248
Liczba osób w rodzinach	5	809	968
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE			
Liczba osób ogółem	6	164	152
Liczba rodzin	7	150	148
Liczba osób w rodzinach	8	574	457
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY			
Liczba osób ogółem	9	389	346
Liczba rodzin	10	271	248
Liczba osób w rodzinach	11	809	968

WYKRES NR 1. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

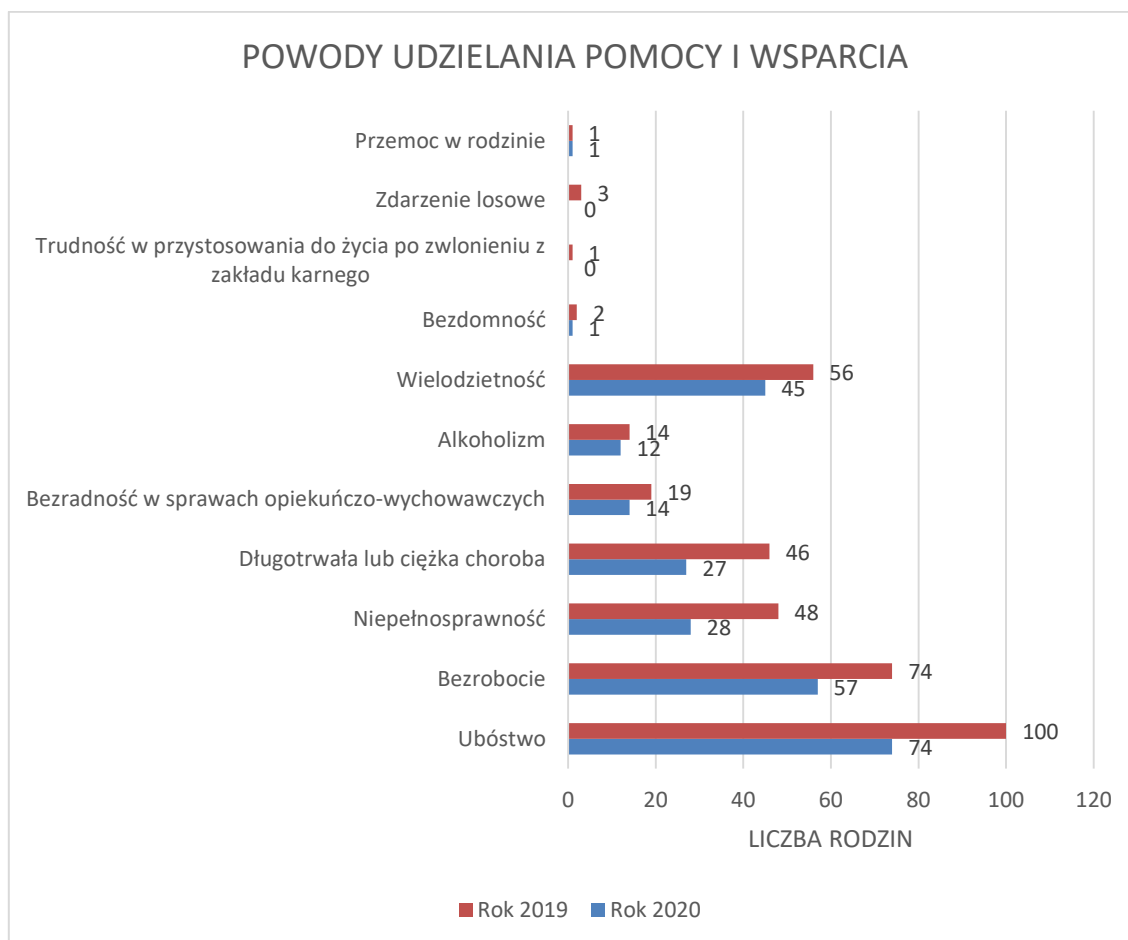

TABELA NR 2. POWODY UDZIELANIA POMOCY I W SPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok 2020
	0	1	2
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	1	100	74
Liczba osób w rodzinach	2	366	258
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	3	74	57
Liczba osób w rodzinach	4	872	198
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	5	48	28
Liczba osób w rodzinach	6	170	93
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	7	46	27
Liczba osób w rodzinach	8	138	91
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH			
Liczba rodzin	9	19	14
Liczba osób w rodzinach	10	74	64
ALKOHOLIZM			

Liczba rodzin	11	14	12
Liczba osób w rodzinach	12	40	34
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	13	56	45
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	14	56	45
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	15	2	1
Liczba osób w rodzinach	16	2	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	17	1	0
Liczba osób w rodzinach	18	1	0
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	19	3	0
Liczba osób w rodzinach	20	10	0
PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba rodzin	21	1	1
Liczba osób w rodzinach	22	4	5

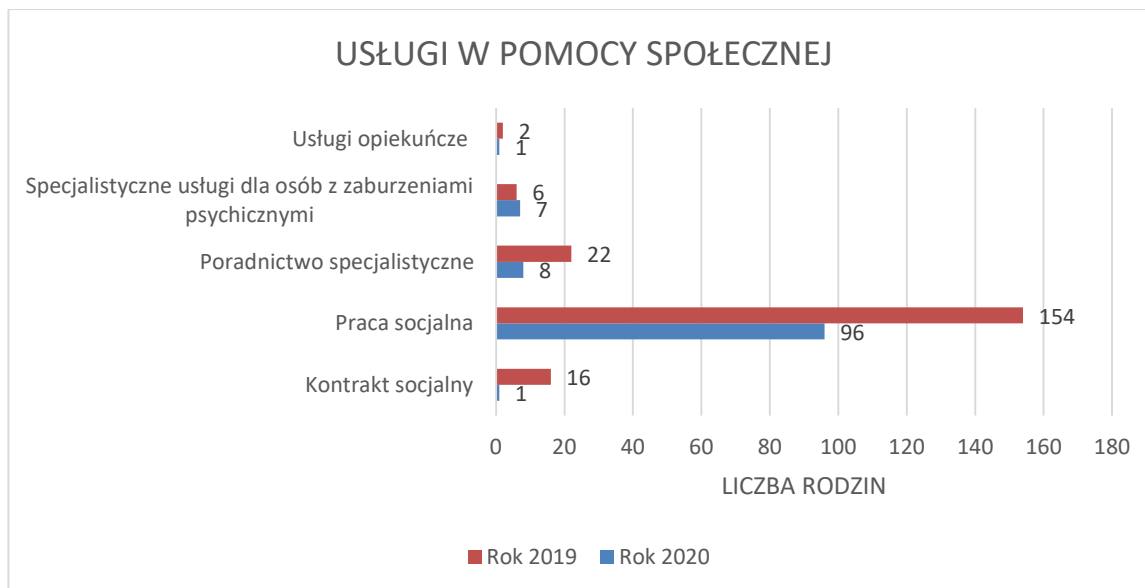
WYKRES NR 2. POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA

TABELA NR 3. USŁUGI W POMOCY SPOŁECZNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019		Rok 2020
0	1	2	2
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ			
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM			
Liczba osób	1	2	1
Liczba świadczeń	2	512	156
Kwota świadczeń w złotych	3	8895	4 974
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI			
Liczba osób	4	6	7
Liczba świadczeń	5	3 757	3 496
Kwota świadczeń w złotych	6	96 813	102 092
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE			
Liczba rodzin	7	22	8
Liczba osób w rodzinach	8	102	25
PRACA SOCJALNA			
Liczba rodzin	9	154	96
Liczba osób w rodzinach	10	571	385
KONTRAKT SOCJALNY			
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	11	16	1
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	12	16	1
(z wiersza 71) Liczba zawartych kontraktów socjalnych część A	13	0	1
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym część A	14	0	0

WYKRES NR 3. USŁUGI W POMOCY SPOŁECZNEJ

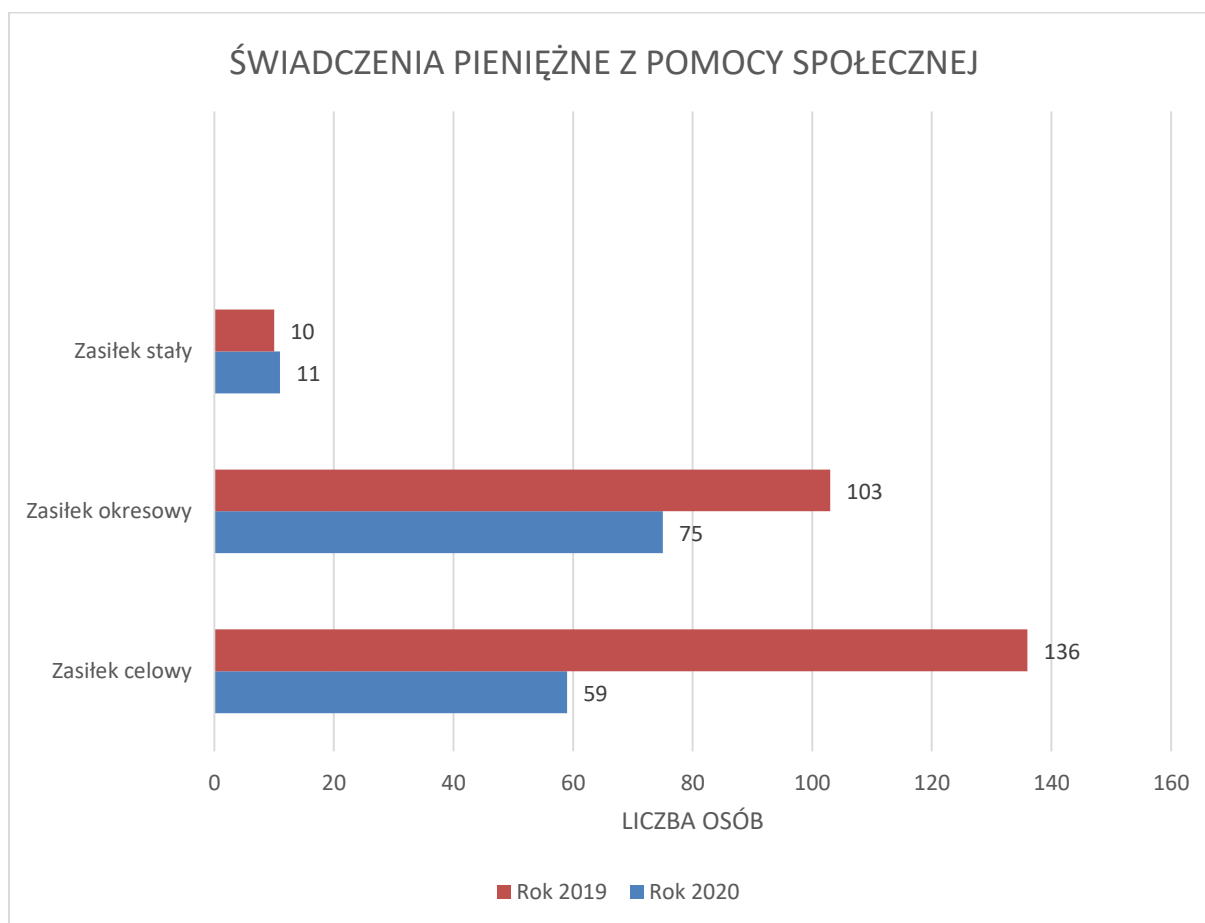
TABELA NR 4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH I NIEPIENIĘŻNYCH W POMOCY SPOŁECZNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok 2020
0		1	2
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
ZASIŁEK STAŁY			
Liczba osób	1	10	11
Liczba świadczeń	2	105	105
Kwota świadczeń w złotych	3	64 176	59 922
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących			
Liczba osób	4	9	10
Liczba świadczeń	5	101	93
Kwota świadczeń w złotych	6	63 076	56 622
W tym: (wiersze 7 - 9)			
Zasilek stały dla osoby w rodzinie			
Liczba osób	7	1	1
Liczba świadczeń	8	4	12
Kwota świadczeń w złotych	9	1 100	3 300
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób	10	103	75
Liczba świadczeń	11	648	525
Kwota świadczeń w złotych	12	300 704	233 731
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia			
Liczba osób	13	51	42
Liczba świadczeń	14	363	269

Kwota świadczeń w złotych	15	153 898	123 427
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby			
Liczba osób	16	3	2
Liczba świadczeń	17	8	6
Kwota świadczeń w złotych	18	3 830	1 678
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności			
Liczba osób	19	7	12
Liczba świadczeń	20	40	69
Kwota świadczeń w złotych	21	14 871	15 938
ZASILEK CELOWY OGÓŁEM			
Liczba osób	22	136	59
Kwota świadczeń w złotych	23	141 873	70 684
W tym: ZASILEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO „Posilek w szkole i w domu” realizowany w latach 2019- 2023			
Liczba osób	24	103	52
Kwota świadczeń w złotych	25	94 070	56 860
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
POSILEK OGÓŁEM			
Liczba osób	26	220	191
Liczba świadczeń	27	27 993	10 901
Kwota świadczeń w złotych	28	156 199	107 706
W TYM: DLA DZIECI			
Liczba osób	29	208	190
Liczba świadczeń	30	27 386	10 826
Kwota świadczeń w złotych	31	152 811	107 417
W tym: (z wierszy 26 - 28) POSILEK – świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Posilek w szkole i w domu” realizowany w latach 2019- 2023			
Liczba osób	32	220	191
Liczba świadczeń	33	27 993	10 901
Kwota świadczeń w złotych	34	156 199	107 706
W TYM: DLA DZIECI			
Liczba osób	35	208	190
Liczba świadczeń	36	27 386	10 901
Kwota świadczeń w złotych	37	152 811	107 417
SCHRONIENIE			
Liczba osób	38	0	2
Liczba świadczeń	39	0	-
Kwota świadczeń w złotych	40	0	131
SPRAWIENIE POGRZEBU			
Liczba osób	41	0	0
Liczba świadczeń	42	0	0
Kwota świadczeń w złotych	43	0	0
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ			
Liczba osób	44	6	6
Liczba świadczeń	45	72	55

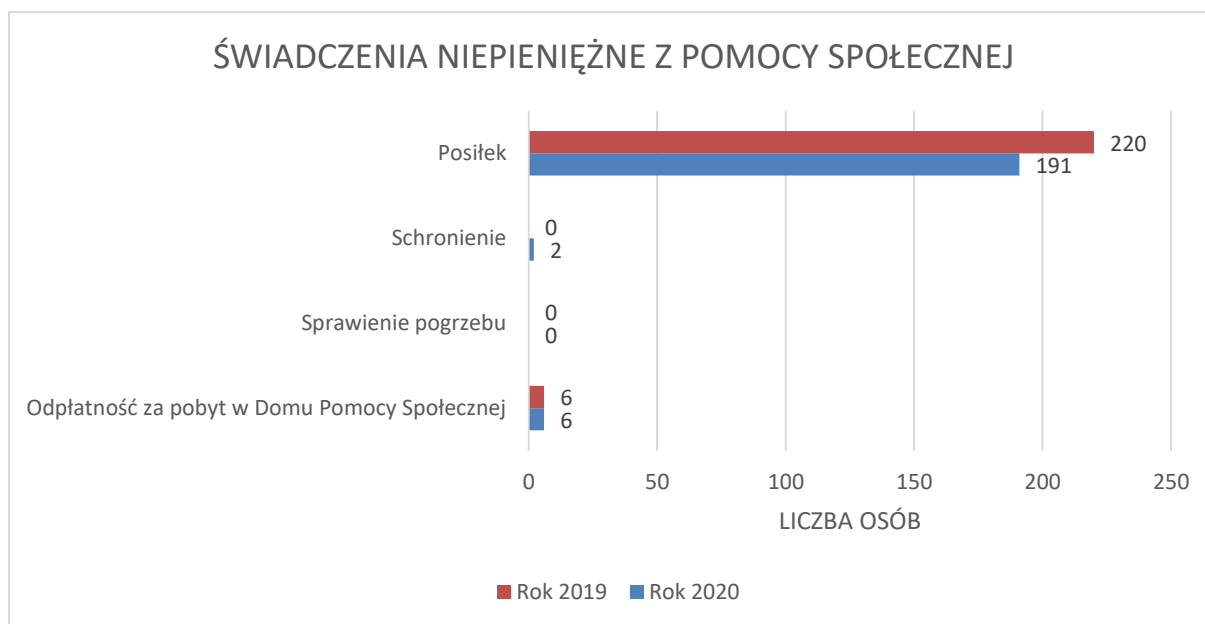
Kwota świadczeń w złotych	46	197 801	154 777
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA			
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	47	13	13
Liczba rodzin wspierających	48	0	0
Liczba asystentów rodziny	49	1	1
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	50	4.164	2 362
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE			
Liczba osób ogółem	51	225	194
Liczba rodzin	52	121	100
Liczba osób w rodzinach	53	574	511

WYKRES NR 4. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

WYKRES NR 5. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grajewie realizuje również świadczenia rodzinne i wychowawcze, program Dobry Start, Kartę Dużej Rodziny na podstawie upoważnienia Wójta zgodnie ze stosownymi ustawami, wykonuje również zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone przez administrację rządową i samorządową.

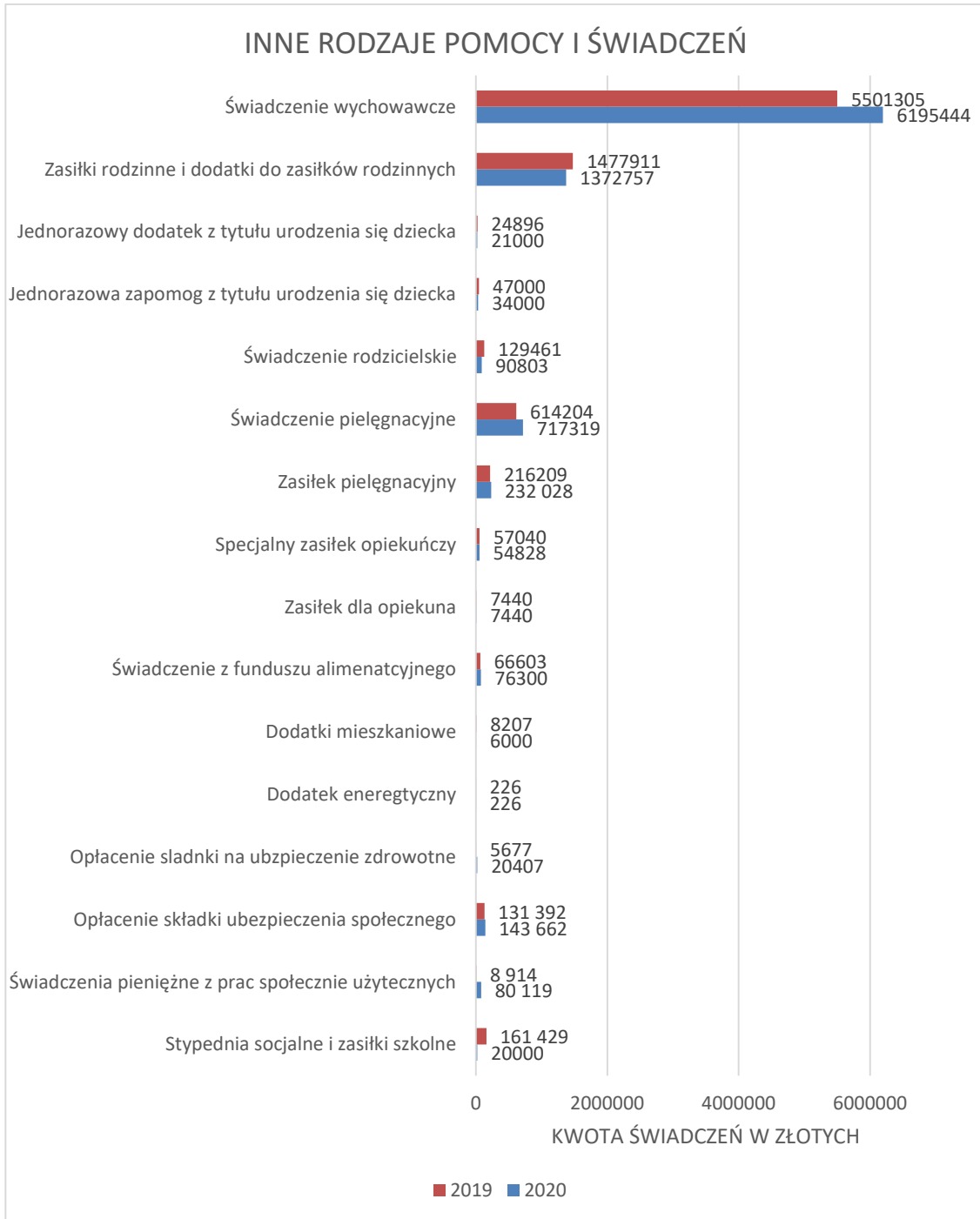
TABELA NR 5. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2019	Rok 2020
0		1	2
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE			
Liczba rodzin	1	413	554
Kwota świadczeń w złotych	2	5 501 305	6 195 444
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH			
Liczba rodzin	3	305	297
Kwota świadczeń w złotych	4	1 477 911	1 372 757
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji „Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych“)			
Liczba świadczeń	5	25	21
Kwota świadczeń w złotych	6	24 896	21 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA			
Liczba świadczeń	7	47	34
Kwota świadczeń w złotych	8	47.000	34.000
ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE			
Liczba świadczeń	9	120	98

Kwota świadczeń w złotych	10	129 461	90 803
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE			
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE			
Liczba świadczeń	11	384	393
Kwota świadczeń w złotych	12	614 204	717 319
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem			
Liczba świadczeń	13	1 140	1 075
Kwota świadczeń w złotych	14	216 209	232 028
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)			
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA			
Liczba świadczeń	15	343	333
Kwota świadczeń w złotych	16	65 016	71 875
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			
Liczba świadczeń	17	555	488
Kwota świadczeń w złotych	18	105 275	105 330
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA			
Liczba świadczeń	19	242	254
Kwota świadczeń w złotych	20	45 918	54 823
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY			
Liczba świadczeń	21	92	90
Kwota świadczeń w złotych	22	57 040	54 828
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA			
Liczba osób	23	12	12
Kwota świadczeń w złotych	24	7 440	7.440
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO			
Liczba osób	25	25	15
Liczba rodzin	26	10	11
Kwota świadczeń w złotych	27	66 603	76 300
DODATKI MIESZKANIOWE			
Liczba gospodarstw domowych	28	2	2
Kwota świadczeń w złotych	29	8 207	6 000
DODATKI ENERGETYCZNE			
Liczba gospodarstw domowych	30	1	1
Kwota świadczeń w złotych	31	266	226
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO			
Liczba osób	32	9	16
Kwota świadczeń w złotych	33	5 677	20 407
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO			
Liczba osób	34	37	37
Kwota świadczeń w złotych	35	131 392	143 662

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH			
Liczba osób	36	4	2
Kwota świadczeń w złotych	37	8 914	8.019
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE			
Liczba osób	38	273	183
Kwota świadczeń w złotych	39	161.429	200 000

WYKRES NR 6. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Wymiar występujących problemów społecznych ukazuje konieczność stopniowego zwiększenia nakładów i środków na realizację niektórych nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej, a także dalszy rozwój działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, które mogą wystąpić w przyszłości.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2022 przyjęty Uchwałą Nr 77/XII/15 Rady Gminy Grajewo z dnia 30 grudnia 2015 r.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 6 ust. 1 nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Art. 6 ust. 2 pkt 1 cytowanej ustawy nałożył na gminy, jako zadanie własne, obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez:

- opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program określa kierunki działań, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których przemoc występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób udzielających pomocy, zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. Cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa rodzin z terenu gminy Grajewo.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grajewo na lata 2019 – 2021 przyjęty Uchwałą Nr 22/III/18 Rady Gminy Grajewo z dnia 21 grudnia 2018 r.

Głównym celem programu jest niesienie profesjonalnej pomocy rodzinie z dziećmi w kierunku wzmocnienia lub odzyskania jej zdolności w funkcjonowaniu społecznym oraz tworzenie sprzyjających ku temu warunków. Profilaktyka

środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Program adresowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Grajewo, zwłaszcza do rodzin mających problemy opiekuńczo - wychowawcze, zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

W minionym roku program realizowany był przez współpracujące ze sobą instytucje powołane do pracy z rodziną i na rzecz rodziny.

Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Grajewo na 2020 rok przyjętego Uchwałą Nr 93/XV/20 Rady Gminy Grajewo z dnia 04.03.2020 r.

W zakresie realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Grajewo na 2020 rok podjęto następujące działania:

- współpracowano z Gminną Biblioteką w Rudzie w zakresie organizacji spotkań z dziećmi i młodzieżą z elementami profilaktyki podczas ferii zimowych,
- zakupiono publikację „Bezpieczna Jesień Życia. Profilaktyka Upadków - Poradnik nie tylko dla seniorów” na potrzeby działalności informacyjno - edukacyjnej wśród mieszkańców gminy,
- realizowane były zajęcia z nauki pływania w ramach projektu Powszechnej Nauki Pływania „Umiem Pływać”, w których uczestniczyło 33 dzieci z kl. III szkół podstawowych,
- zorganizowano II Mistrzostwa Szkół Gminy Grajewo w Piłce Halowej w ramach gminnej profilaktyki poprzez sport,
- we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Grajewie zorganizowano konkurs profilaktyczny „Wirtualny bieg po bezpieczne wakacje” w miejscowości Ruda i Toczyłowo,
- dofinansowano zakup pucharów i statuetek jako nagród w zawodach wędkarskich,
- dofinansowano zakup nagród na konkursy profilaktyczne podczas Pikniku Strzeleckiego,
- sfinansowano badania psychologiczno-psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz dokonywano opłat za wpisy w sprawach o skierowanie na przymusowe leczenie z wniosku Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współfinansowano funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego (udzielono ogółem 25 porad),

- zakupiono bramki i siatki piłkarskie do SP Białaszewo oraz do SP Danówek na potrzeby prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- zakupiono bramki i siatki piłkarskie do sołectwa Białaszewo - Kolonia w ramach gminnej profilaktyki poprzez sport,
- zakupiono odblaski dla uczniów w ramach akcji „Bezpieczna droga do szkoły”,
- w ramach profilaktyki poprzez sport sfinansowano prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w gminnych szkołach podstawowych,
- współpracowano z Komendą Powiatową Policji w Grajewie w zakresie organizacji pogadarek, realizacji programów profilaktycznych w szkołach podstawowych, przedszkolu i świetlicach wiejskich oraz w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 8 posiedzeń, podczas których zajmowała się 13 sprawami o skierowanie na przymusowe leczenie od alkoholu, przeprowadzała rozmowy motywujące, udzielała poradnictwa osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin. Komisja zajmowała się także wydawaniem postanowień dotyczących lokalizacji punktów z alkoholem, dokonywała kontroli placówek detalicznych i gastronomicznych, w których sprzedawany jest alkohol.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania z pomocy społecznej zajmuje się także sprawami z zakresu problemów społecznych. Pracownicy socjalni udzielili pomocy osobom i rodzinom z problemami alkoholowymi w różnych formach (finansowej - ogółem 14 rodzin, w tym: zasiłki okresowe - 9 osób, zasiłek stały - 4 osoby, zakup opału - 5 osób, zasiłek celowy na zakup żywności - 8 osób).

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przeprowadził 31 spraw w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, z czego w 15 występował problem alkoholowy,

Działania podejmowane przez gminne placówki oświatowe: realizacja programu wychowawczo - profilaktycznego, organizacja pogadarek, konkursów, kampanii edukacyjnych, imprez promujących zdrowy styl życia, szkoleń dla nauczycieli.

V. Realizacja uchwał rady gminy

Urząd Gminy Grajewo realizuje zadania należące do samorządu gminy działając w oparciu o przyjęte dokumenty programowe w postaci studium, programów i planów.

Podjmując uchwały Rada Gminy bazowała na niżej wymienionych dokumentach:

Lp.	Nazwa strategii, programu, planu	Nazwa aktu wprowadzającego	Czas obowiązywania
1.	Zatwierdzenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grajewo /z późn.zm./	Uchwała Nr 179/XXXV/09 Rady Gminy Grajewo z dnia 28 października 2009 roku.	w trakcie realizacji
2.	Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2022.	Uchwała Nr 77/XII/15 Rady Gminy Grajewo z dnia 30 grudnia 2015 roku.	w trakcie realizacji
3.	Lokalny program pomocy społecznej „Program Aktywności Lokalnej Gminy Grajewo na lata 2016-2020”.	Uchwała Nr 137/XXV/16 Rady Gminy Grajewo z dnia 29 grudnia 2016 roku.	XII 2020 r.
4.	w sprawie zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony.	Uchwała Nr 62/XIII/11 Rady Gminy Grajewo z dnia 29 grudnia 2011 roku z późn. zm.	w trakcie realizacji
6.	Przyjęcie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Grajewo na lata 2018-2023”.	Uchwała Nr 239/ XLI/18 Rady Gminy Grajewo z dnia 29 sierpnia 2018 roku.	w trakcie realizacji
7.	Aktualizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grajewo na lata 2016-2022.	Uchwała Nr 143/XXV/20 Rady Gminy Grajewo z dnia 22 grudnia 2018 roku.	w trakcie realizacji
8.	Przyjęcie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grajewo na lata 2019-2021.	Uchwała Nr 22/III/18 Rady Gminy Grajewo z dnia 21 grudnia 2020 roku.	w trakcie realizacji
9.	Uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Koszarówka, gmina Grajewo.	Uchwała Nr 96/XV/20 Rady Gminy Grajewo z dnia 4 marca 2020 roku.	w trakcie realizacji

W 2020 roku Rada Gminy Grajewo obradowała na 12 sesjach w tym 8 nadzwyczajnych podejmując ogółem 58 uchwał jak niżej:

<i>L.p.</i>	<i>Numer uchwały i data podjęcia</i>	<i>W sprawie</i>	<i>Czas obowiązywania</i>
1.	Nr 90/XIV/20 z dnia 21 stycznia 2020 roku	Ustalenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych	w trakcie realizacji
2.	Nr 91/XIV/20 z dnia 21 stycznia 2020 roku	Zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
3.	Nr 92/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	Uchwalenia statutu Gminy Grajewo	w trakcie realizacji
4.	Nr 93/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
5.	Nr 94/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie ustalenia wysokości opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.	zrealizowana
6.	Nr 95/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Grajewo na rok szkolny 2019/2020	zrealizowana
7.	Nr 96/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Koszarówka, gmina Grajewo	zrealizowana
8.	Nr 97/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Grajewo na 2020 r.	zrealizowana
9.	Nr 98/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
10.	Nr 99/XV/20 z dnia 4 marca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Grajewo na lata 2020 - 2033	zrealizowana
11.	Nr 100/XVI/20 z dnia 17 marca 2020 roku	w sprawie przekazania do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku skargi na uchwałę Nr 90/XIV/20 Rady Gminy Grajewo z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie udzielenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych.	zrealizowana

12.	Nr 101/XVI/20 z dnia 4 marca 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
13.	Nr 102/XVII/20 z dnia 15 maja 2020 roku	w sprawie przedłużenia wskazanym grupom przedsiębiorców , których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19, terminów płatności rat podatku od nieruchomości	zrealizowana
14.	Nr 103/XVII/20 z dnia 15 maja 2020 roku	w sprawie udzielenia Powiatowi Grajewskiemu pomocy finansowej na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Grajewie	zrealizowana
15.	Nr 104/XVII/20 z dnia 15 maja 2020 roku	w sprawie udzielenia Powiatowi Grajewskiemu pomocy finansowej na dofinansowanie realizacji projektu „Poprawa sytuacji epidemiologicznej w związku z zagrożeniem spowodowanym przez koronawirus SARSCoV- 2 na terenie województwa podlaskiego”	zrealizowana
16.	Nr 105/XVII/20 z dnia 15 maja 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
17.	Nr 106/XVII/20 z dnia 15 maja 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Grajewo na lata 2020 - 2033	zrealizowana
18.	Nr 107/XVIII/20 z dnia 10 czerwca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia Powiatowi Grajewskiemu pomocy finansowej na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Grajewie	zrealizowana
19.	Nr 108/XVIII/20 z dnia 10 czerwca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia Powiatowi Grajewskiemu pomocy finansowej na dofinansowanie realizacji projektu „Poprawa sytuacji epidemiologicznej w związku z zagrożeniem spowodowanym przez koronawirus SARS-CoV-2 na terenie województwa podlaskiego”	zrealizowana
20.	Nr 109/XVIII/20 z dnia 10 czerwca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Grajewo na lata 2020 - 2033	zrealizowana
21.	Nr 110/XVIII/20 z dnia 10 czerwca 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana

22.	Nr 111/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie udzielenia wotum zaufania Wójtowi Gminy Grajewo za rok 2019	zrealizowana
23.	Nr 112/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy Grajewo za 2019 rok	zrealizowana
24.	Nr 113/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Grajewo.	zrealizowana
25.	Nr 114/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
26.	Nr 115/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie skargi na Wójta Gminy Grajewo	zrealizowana
27.	Nr 116/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Wójta	zrealizowana
28.	Nr 117/XIX/20 z dnia 10 lipca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Inwentaryzacyjnej Mienia Komunalnego	zrealizowana
29.	Nr 118/XX/20 z dnia 24 lipca 2020 roku	w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych	zrealizowana
30.	Nr 119/XX/20 z dnia 24 lipca 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
31.	Nr 120/XX/20 z dnia 24 lipca 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Grajewo na lata 2020 - 2033	zrealizowana
32.	Nr 121/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Grajewo dla terenów położonych w obrębie wsi Popowo"	w trakcie realizacji
33.	Nr 122/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody	zrealizowana
34.	Nr 123/XXI/20 z dnia 2	w sprawie zmiany przebiegu dróg gminnych na terenie Gminy Grajewo	zrealizowana

	września 2020 roku		
35.	Nr 124/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Grajewo na rok szkolny 2020/2021	zrealizowana
36.	Nr 125/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Grajewo	w trakcie realizacji
37.	Nr 126/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów	w trakcie realizacji
38.	Nr 127/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	zrealizowana
39.	Nr 128/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy Grajewo	w trakcie realizacji
40.	Nr 129/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne oraz ustalenia stawki opłaty za pojemnik	zrealizowana
41.	Nr 130/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno - wypoczynkowe	zrealizowana
42.	Nr 131/XXI/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
43.	Nr 132/XXII/20 z dnia 2 września 2020 roku	w sprawie pozbawienia kategorii części drogi gminnej poprzez wyłączenie jej z użytkowania jako drogi publicznej na terenie Gminy Grajewo.	zrealizowana
44.	Nr 133/XXII/20 z	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana

	dnia 2 września 2020 roku		
45.	Nr 134/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia "Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Grajewo na lata 2018-2023"	w trakcie realizacji
46.	Nr 135/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 roku	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie części miejscowości Kurejwa, gmina Grajewo	w trakcie realizacji
47.	Nr 136/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 roku	w sprawie wspólnej realizacji projektu pn.: „Rozwój e-usług w gminach Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego”. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020	zrealizowana
48.	Nr 137/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 roku	w sprawie określenia stawek w podatku od nieruchomości	zrealizowana
49.	Nr 138/XXIII/20 z dnia 21 października 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
50.	Nr 139/XXIV/20 z dnia 30 listopada 2020 roku	w sprawie uchwalenia Roczno programu współpracy Gminy Grajewo z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok.	W trakcie realizacji
51.	Nr 140/XXIV/20 z dnia 30 listopada 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
52.	Nr 141/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Grajewo na 2021 rok	zrealizowana
53.	Nr 142/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Grajewo na lata 2021-2030	W trakcie realizacji
54.	Nr	w sprawie aktualizacji Gminnej Strategii	W trakcie

	143/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grajewo na lata 2016-2022	realizacji
55.	Nr 144/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Grajewo na 2021 rok.	W trakcie realizacji
56.	Nr 145/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	w sprawie ustalenia przebiegu dróg gminnych	zrealizowana
57.	Nr 146/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	w sprawie zmian w budżecie gminy Grajewo na 2020 rok	zrealizowana
58.	Nr 147/XXV/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku	zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy Grajewo na lata 2020 - 2030	W trakcie realizacji

Uchwalony w dniu 23 grudnia 2019 roku przez Radę Gminy Grajewo budżet gminy na 2020 roku zmieniany był w trakcie roku budżetowego 37 razy z czego: uchwałami Rady Gminy 11 razy i zarządzeniami Wójta Gminy Grajewo 26 razy.

W 2020 roku Rada Gminy Grajewo podjęła 58 uchwał, które zgodnie z właściwościami zostały odpowiednio przekazane Wojewodzie Podlaskiemu, przedłożone Regionalnej Izbie Obrachunkowej oraz opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Organy nadzoru zarówno Wojewoda Podlaski jak i Regionalna Izba Obrachunkowa nie wszczęły żadnego postępowania nadzorczego wobec uchwał podjętych przez Radę Gminy Grajewo w 2020 roku.

W roku 2020 Wójt Gminy Grajewo wydał 77 zarządzeń.

VI. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie podjęty Uchwałą nr 79/XII/19 Rady Gminy Grajewo 20 listopada 2019 r. Dokument określał obszary i zasady oraz formy

współpracy z organizacjami pozarządowymi wraz z wykazem zadań priorytetowych realizowanych w ramach tej współpracy. Program zatwierdzony na 2020 rok pozwalał na prowadzenie działań zmierzających do osiągnięcia głównego celu, jakim jest budowanie partnerstwa między Gminą Grajewo i organizacjami, służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianiu roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi przybierała następujące formy:

- 1) udzielanie organizacjom wsparcia pozafinansowego (poprzez udostępnianie sal, użyczanie sprzętu, użyczanie świateł do realizacji projektów na rzecz mieszkańców gminy);
- 2) konsultowanie z organizacjami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 3) popularyzowanie działalności organizacji na portalu Urzędu Gminy Grajewo www.gminagrajewo.pl oraz portalu społecznościowym gminy – facebook;
- 4) udzielanie nieoprocentowanych pożyczek organizacjom pozarządowym;
- 5) udzielanie pomocy stowarzyszeniom w sprawach księgowych.

Gmina Grajewo podejmowała współpracę z organizacjami pozarządowymi w formach finansowych jak i pozafinansowych opierając się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

W 2020 roku Gmina Grajewo użyczała dwie nieruchomości dla stowarzyszeń, które w poprzednich latach realizowały na nich zadania finansowane z Unii Europejskiej. W 2020 roku najbardziej aktywnie funkcjonowało Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Grajewo. Stowarzyszenie realizowało zadanie z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych do osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 gdzie pracownicy Urzędu Gminy Grajewo pomagali przy rozładunku żywności. Gmina Grajewo użycza Stowarzyszeniu Rozwoju Gminy Grajewo pomieszczenia w budynku świetlicy wiejskiej w Wojewodzinie. Ponadto w/w stowarzyszenie realizowało w 2020 roku projekt pn. „Wakacje w Gminie Grajewo” finansowany ze środków zewnętrznych. Celem projektu była organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży. Podczas realizacji projektu Gmina Grajewo użyczała pomieszczeń w świetlicach wiejskich oraz informowała mieszkańców o odbywających się zajęciach za pomocą swojej strony internetowej oraz portalu społecznościowego.

W 2020 roku Gmina Grajewo udzieliła pożyczki bezprocentowej Stowarzyszeniu Rozwoju Gminy Grajewo niezbędnej do realizacji projektu pn. „Wakacje w Gminie Grajewo” w kwocie 33 564,92 zł.

W 2020 roku przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Grajewo realizowany był również projekt pn. „Żółty Talerz”, przy realizacji którego Gmina Grajewo chętnie współpracowała oraz pomogła poprzez udostępnienie świetlic.

W 2020 roku Zarządzeniem nr 208/20 Wójta Gminy Grajewo przedstawiono do konsultacji Program współpracy Gminy Grajewo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok. W trakcie konsultacji nie wpłynęły żadne wnioski od organizacji pozarządowych oraz podmiotów o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mających siedzibę i działających na terenie gminy Grajewo. Realizacja Programu współpracy gminy polega również na organizowaniu konsultacji.

Gmina Grajewo współpracowała z w/w organizacjami oraz podmiotami także poprzez udostępnianie na stronie internetowej gminagrajewo.pl oraz portalu społecznościowym facebook informacji dotyczących ich działalności.

W obszarze kultury fizycznej i rekreacji działają Stowarzyszenie „Maratonka” oraz Podlaskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Białymstoku. Działają one we współpracy z Gminą Grajewo oraz szkołami prowadzonymi przez Gminę Grajewo w zakresie krzewienia kultury fizycznej, planowania i organizowania pozalekcyjnego życia sportowego uczniów, propagowania i rozwijania idei sportu, uczestnictwa w imprezach sportowych, organizowania działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych. Cele te realizują:

- Stowarzyszenie „Maratonka” (współpraca z Gminą Grajewo realizowana poprzez współorganizację imprez sportowych)

- Podlaskie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Białymstoku (współpraca z Gminą Grajewo realizowana poprzez współorganizację imprez sportowych).

Ze względu na sytuację epidemiczną w kraju większość imprez sportowych musiała zostać odwołana.

W obszarze bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej działają Ochotnicze Straże Pożarne, które prowadzą działalność w celu zapobiegania pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. Ochotnicze Straże Pożarne działają w oparciu o ustawę o ochronie przeciwpożarowej, prawie o stowarzyszeniach oraz w oparciu o własne statuty. Każda jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej zarejestrowana jest w sądzie jako stowarzyszenie, posiada osobowość prawną i jest jednostką organizacyjną ochrony przeciwpożarowej. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej w myśl art. 32 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej - ponosi gmina. Na terenie Gminy działa 11 jednostek OSP w następujących

miejsowościach: Białaszewo, Białogrądy, Boczki-Świdrowo, Ciemnoszyje, Flesze, Kapice, Łojki, Ruda, Szymany, Toczyłowo, Wierzbowo.

Współpraca Gminy Grajewo z jednostkami OSP realizowana była poprzez sfinansowanie zakupu sprzętu ratowniczo - gaśniczego dla poszczególnych jednostek OSP.

Urząd Gminy Grajewo aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy wykorzystując potencjał i możliwości tkwiące w tych organizacjach.

W realizację programu współpracy w 2020 roku zaangażowanych było wiele organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Grajewo. Wszystko to przyczynia się do demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym oraz stwarza warunki do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy Grajewo, buduje społeczeństwo obywatelskie poprzez promowanie aktywności społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych.

W ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym Wójt Gminy Grajewo współpracuje z Kołami Gospodyń Wiejskich znajdujących się na terenie Gminy Grajewo. Celem spotkań jest kultywowanie oraz rozpowszechnianie tradycji oraz integracja środowiska lokalnego.

Działalność świetlic wiejskich

Na terenie Gminy Grajewo w 2020 roku funkcjonowało 14 świetlic wiejskich. Świetlice wiejskie znajdują się w następujących miejscowościach: Białaszewo, Białogrądy, Boczki-Świdrowo, Ciemnoszyje, Grozimy, Kapice, Kurejewka, Popowo, Przechody, Ruda, Sojczyn Borowy, Szymany, Wierzbowo, Wojewodzin. Ze względu na pandemię ich działania były mocno ograniczone. Jednak w okresie wakacyjnym odbywały się w świetlicach wiejskich zajęcia plastyczne itp. Świetlice wiejskie są kompleksowo wyposażone, a w 2020 roku niektóre z nich zostały odmalowane.

Lp.	Nazwa wydarzenia	Ilość odbytych spotkań	Liczba uczestników
1.	imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	1	16
2.	Warsztaty - zajęcia w ramach projektu na zajęcia plastyczne	8	78
Koła/Kluby		Ilość grup	Liczba uczestników
1.	seniora	4	53
2.	koło gospodyń wiejskich	6	198

Place rekreacyjne na terenie Gminy Grajewo

W większości miejscowości Gminy Grajewo funkcjonują place rekreacyjne (plac zabaw, siłownia). Place są zadbane oraz bogato wyposażone.

Miejscowości, które posiadają na swoim terenie place rekreacyjne to: Białaszewo, Białogrądy, Boczki – Świdrowo, Brzozowa Wólka, Ciemnoszyje (2 place rekreacyjne), Cyprki, Danówek, Dybła, Grozimy, Kacprowo, Kapice, Konopki – Kolonie, Koszarówka, Kurejewka, Kurejwa, Kurki, Łękowo, Łojki, Łosewo, Mareckie, Modzele, Okół, Pieniążki, Popowo, Przechody, Ruda, Sikora, Sojczyn Borowy, Szymany, Toczyłowo, Wierzbowo, Wojewodzin (2 place rekreacyjne), Zaborowo.

VII. Oświata i edukacja

Informacje ogólne

W gminie Grajewo w 2020 r. (według stanu na 30 września) funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświaty:

- **Szkoła Podstawowa Pomnik 1000-lecia Państwa Polskiego im. Marii Konopnickiej w Białaszewie**, posiadająca w swej strukturze organizacyjnej 8 oddziałów szkoły podstawowej, po jednym oddziale klas I-VIII oraz 1 oddział przedszkolny,
- **Szkoła Podstawowa w Danówku**, posiadająca w swej strukturze organizacyjnej 8 oddziałów szkoły podstawowej, po jednym oddziale klas I-VIII,
- **Szkoła Podstawowa w Wierzbowie**, posiadająca w swej strukturze organizacyjnej 8 oddziałów szkoły podstawowej, po jednym oddziale klas I-VIII oraz 2 oddziały przedszkolne,
- **Przedszkole w Rudzie**, posiadające w swej strukturze 3 oddziały wychowania przedszkolnego;
- **Punkt przedszkolny w Białaszewie**, posiadający w swej strukturze 1 oddział wychowania przedszkolnego,
- **Punkt przedszkolny w Popowie**, posiadający w swej strukturze 1 oddział wychowania przedszkolnego.

Wójt Gminy Grajewo zatwierdził arkusze organizacji na rok szkolny 2020/2021 gminnym placówkom oświatowym.

Liczba dzieci i uczniów w gminnych placówkach oświatowych:

Lp.	Rodzaj szkoły	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa w Białaszewie	117	9
2.	Szkoła Podstawowa w Danówku	134	8
3.	Szkoła Podstawowa w Wierzbowie	161	10
4.	Przedszkole w Rudzie	52	3
5.	Punkt przedszkolny w Popowie	17	1
6.	Punkt przedszkolny w Białaszewie	16	1
Razem:		497	32

Liczba dzieci i uczniów w poszczególnych oddziałach gminnych placówek oświatowych:

Oddziały	SP Białaszewo	SP Danówek	SP Wierzbowo	Przedszkole w Rudzie	Punkt przedszkolny w Popowie	Punkt przedszkolny w Białaszewie	Razem
Punkt przedszkolny	0	0	0	0	17	16	33
Oddział przedszkolny	23	0	30	52	0	0	105
Klasa I	12	16	11	0	0	0	39
Klasa II	9	16	21	0	0	0	46
Klasa III	10	15	19	0	0	0	44
Klasa IV	14	12	11	0	0	0	37
Klasa V	11	17	11	0	0	0	39
Klasa VI	15	19	16	0	0	0	50
Klasa VII	13	19	26	0	0	0	58
Klasa VIII	10	20	16	0	0	0	46
Razem	117	134	161	52	17	16	497

Liczba nauczycieli w gminnych placówkach oświatowych wg stopni awansu zawodowego:

Lp.	Rodzaj szkoły	Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
1.	Szkoła Podstawowa w Białaszewie	1	1	1	17
2.	Szkoła Podstawowa w Danówku	0	2	8	9
3.	Szkoła Podstawowa w Wierzbowie	0	4	0	16
4.	Przedszkole w Rudzie	0	4	2	1
5.	Punkt przedszkolny w Popowie	0	1	0	0
6.	Punkt przedszkolny w Białaszewie	0	1	0	0

Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W 2020 r. w szkołach gminnych zapewniano wspólne kształcenie wszystkim uczniom. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczą się w klasach ogólnodostępnych i ich zajęcia są indywidualizowane. Uczniowie otrzymują również dodatkowe wsparcie, polegające na udziale w zajęciach rewalidacyjnych, indywidualnych, rehabilitacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych - zgodnie z zaleceniami wydawanymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Zajęcia specjalistyczne organizowane są także w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grajewie. Dla każdego ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego opracowywany jest indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, który jest realizowany przez nauczycieli. Programy opracowują w szkole zespoły samokształceniowe dla poszczególnych etapów kształcenia. Szkoły gminne oraz poszczególni nauczyciele podejmują działania mające na celu dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych i poziomu rozwoju danego ucznia. Szkoły gminne współpracują na bieżąco z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Grajewie w zakresie badania uczniów i organizacji zajęć specjalistycznych.

Dowożenie uczniów/dzieci

Gmina zapewniła dowożenie do szkół własnym transportem oraz przewoźnikiem wyłonionym w drodze przetargu - Podlaska Komunikacja Samochodowa NOVA S.A. z Białegostoku. Dowożenie odbywało się na 9 trasach.

W 2020 r. w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego Gmina Grajewo zakupiła nowy autobus marki Ford Transit FBD dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakup autobusu nastąpił w ramach realizacji projektu „Likwidacja barier transportowych - zakup 16 osobowego autobusu do bezpiecznego przewozu osób niepełnosprawnych z terenu gminy Grajewo” dofinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z programu „Wyrównywania różnic między regionami III”. Autobus wyposażony jest w niezbędne systemy bezpieczeństwa oraz dodatkowe udogodnienia mające na celu zwiększenie ochrony przewożonych dzieci, m.in.: miejsce do przewozu osoby na wózku inwalidzkim z najazdami, uchwyty ułatwiające wsiadanie przy bocznych drzwiach wejściowych oraz elektrycznie wysuwany stopień boczny. Całkowity koszt autobusu wyniósł 182.040 zł, z czego dofinansowanie ze środków PFRON stanowiło 70%, natomiast środki własne gminy Grajewo 30%. Autobusem dowożeni są uczniowie niepełnosprawni z terenu gminy Grajewo uczęszczający do Zespołu Szkół Specjalnych w Grajewie.

Finansowanie zadań oświatowych w 2020 roku

Dochody gminy Grajewo w 2020 roku na zadania w zakresie oświaty przedstawiały się następująco:

Rozdział klas. budż.	Rodzaj dochodu	2020
75023	Darowizna na zakup komputerów	30 000,00
75801	Część oświatowa subwencji ogólnej	4 440 952,00
80101	Wpływy z najmu, dzierżawy, sprzedaży składników majątkowych (szkoły podstawowe)	3 954,60
80101	Wpływy z pozostałych odsetek, z różnych dochodów (szkoły podstawowe)	23 131,81
80103	Dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (oddziały przedszkolne)	37 299,00
80104	Wpływy z tytułu uczęszczania do przedszkola i oddziałów przedszkolnych dzieci spoza terenu gminy Grajewo	62 008,13
80104	Dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (przedszkole)	53 080,00
80104	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego i wyżywienia (przedszkole)	38 052,80
80104	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych (przedszkole)	2 372,52
80104	Pozostałe dochody (przedszkole)	25 398,50
80106	Dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne)	44 472,00
80113	Dofinansowanie w ramach środków PFRON na realizację projektu w ramach programu wyrównania różnic między regionami III	127 428,00
80153	Dotacja na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały	38 811,54

	ćwiczeniowe	
80195	Dofinansowanie na realizację projektu "Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	154 677,56
80195	Dofinansowanie na realizację projektu "Wzrost jakości oferty edukacyjnej Szkoły Podstawowej w Białaszewie"	16 862,03
80195	Dofinansowanie na realizację projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów”	160 644,60
80195	Dofinansowanie na realizację projektu „Rozszerzenie oferty edukacyjnej Przedszkola w Rudzie”	287 662,50
Łącznie		5 546 807,59

Wydatki gminy Grajewo w 2020 roku na zadania w zakresie oświaty przedstawiały się następująco:

Rozdział klas. budż.	Rodzaj wydatku	2020
80101	Utrzymanie szkół podstawowych	4 483 950,91
80103	Utrzymanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	291 761,70
80104	Utrzymanie przedszkola	742 893,02
80106	Utrzymanie innych form wychowania przedszkolnego	135 155,94
80113	Dowożenie uczniów do szkół i przedszkola	586 631,76
80146	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	14 171,60
80150	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki	198 969,68
80153	Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników i materiałów ćwiczeniowych	38 811,54
80195	Wydatki na realizację projektu "Wzrost jakości oferty edukacyjnej Szkoły Podstawowej w Białaszewie"	19 504,99
80195	Wydatki na realizację projektu „Rozszerzenie oferty edukacyjnej Przedszkola w Rudzie”	19 227,28
80195	Wydatki na realizację projektu "Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego"	154 677,56
80195	Pozostała działalność	61 803,24
85401	Utrzymanie świetlic szkolnych	321 927,60
Łącznie		7 069 486,82

Z danych zawartych w powyższych tabelach jednoznacznie wynika, że w 2020 roku w zakresie oświaty pozyskane przez gminę Grajewo zewnętrzne źródła dochodów w sposób niewystarczający pokrywały poniesione wydatki. Do omawianej sfery działalności gmina Grajewo ze środków własnych w okresie sprawozdawczym dołożyła **1 522 679,23 zł.**

Działalność jednostek oświatowych

Szkoła Podstawowa Pomnik 1000-lecia Państwa Polskiego im. Marii Konopnickiej w Białaszewie

W 2020 roku w Szkole Podstawowej w Białaszewie prowadzono następujące działania:

1) Rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły:

- w klasach V-VI zajęcia z drugiego języka obcego prowadzono j. niemiecki jako dodatkowe godziny organu prowadzącego,
- zajęcia specjalistyczne w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia rehabilitacyjne dla uczniów niepełnosprawnych, zajęcia pozalekcyjne,
- zajęcia realizowane w ramach projektu "Wzrost jakości oferty edukacyjnej Szkoły Podstawowej w Białaszewie": koło zainteresowań "Magia programowania", zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, zajęcia przyrodniczo-matematyczne;

2) Poprawa bazy szkoły:

- doposażenie szkoły z rezerwy oświatowej w pomoce dydaktyczne do prowadzenia przedmiotów przyrodniczych: 3 monitory interaktywne, 10 edukacyjnych Tabletek Einstein, 2 pakiety czujników interaktywnych, 10 dydaktycznych e-koszulek,
- doposażenie szkoły w 8 laptopów w ramach programu „Zdalna szkoła”,
- zakup mobilnej szafy na laptopy,
- zakup stolików i krzeseł,
- zakup monitora interaktywnego do sali nr 18,
- doposażenie boiska szkolnego w bramki do piłki nożnej otrzymane od Gminy Grajewo;

3) Profilaktyka i wychowanie:

- udział w ogólnopolskim programie „Akademia Bezpiecznego Puchatka”,
- realizacja programu „Dzieciństwo bez próchnicy – wspólnie zapobiegamy chorobie próchnicowej zębów ” w oddziale przedszkolnym,
- realizacja programu edukacji ekologicznej „Kubusiowi Przyjaciele Natury”,
- udział w projekcie „Mała książka – wielki człowiek”,
- „Bezpieczna droga do szkoły” - spotkanie profilaktyczne z przedstawicielami policji,
- udział w Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla Dzieci pod hasłem „Bezpiecznie na wsi: nie ryzykujesz, gdy zwierzęta znasz i szanujesz”,
- promowanie aktywności fizycznej: zajęcia rekreacyjno-sportowe w ramach gminnej profilaktyki, bezpłatne zajęcia badmintona dla dorosłych mieszkańców gminy, II Mistrzostwa Szkół Gminy Grajewo w Piłce Halowej,

- konkurs plastyczny „Piłka nożna w mojej szkole”, udział w Programie powszechnej nauki pływania „Umiem pływać”,
- zajęcia w ferie w ramach „Otwartej szkoły”,
  - obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia,
  - udział w zbiórkach charytatywnych na rzecz chorych dzieci oraz akcji charytatywnej „Jałmużna Wielkopostna”,
  - zbiórka plastikowych nakrętek do metalowego serca ustawionego przed szkołą,
  - udział nauczyciela w Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Grajewo;
- 4) Promocja szkoły w środowisku lokalnym:
- organizacja uroczystości szkolnych z udziałem społeczności lokalnej (Choinka Noworoczna, Mikołajki, warsztaty „Mama i ja” w punkcie przedszkolnym),
  - udział w konkursach przedmiotowych, artystycznych i zawodach sportowych na różnym szczeblu oraz organizowanych przez instytucje współpracujące ze szkołą.

Szkoła Podstawowa w Danówku

W 2020 roku w Szkole Podstawowej w Danówku prowadzone były następujące działania:

- 1) Rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły:
- w klasach V-VI zajęcia z drugiego języka obcego (j. niemiecki),
  - pozalekcyjne zajęcia sportowe i szachowe dla uczniów,
  - zajęcia komputerowe i sportowe dla rodziców uczniów naszej szkoły,
  - udział w programie „Aktywna Tablica”,
  - udział w „ Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa”,
  - realizacja programu dla klas I-III „Programowanie w Scratch”,
  - zakup pomocy dydaktycznych w tym 9 jednostek centralnych z procesorem i5 i 8 GB Ram;
- 2) Poprawa bazy szkoły:
- odnowienie 2 klasopracowni oraz ścian w sali gimnastycznej,
  - zaadaptowano pomieszczenie po dawnym pomieszczeniu sprzętaczek na tymczasowy pokój nauczycielski dla nauczycieli klas I-III SP;
- 3) Profilaktyka i wychowanie:
- udział w projekcie „Zdrowo jem, więcej wiem” pod honorowym patronatem pani Agaty Kornhauser- Dudy,
  - udział w programie „ Owoce i warzywa w szkole”,
  - udział w programie „Śniadanie daje moc”,
  - spotkania profilaktyczne z przedstawicielami policji, straży państwowej,
  - udział nauczyciela w Zespole Interdyscyplinarnym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Grajewo;

4) Promocja szkoły w środowisku lokalnym:

- organizacja uroczystości szkolnych z udziałem społeczności lokalnej (przed wprowadzeniem nauczania zdalnego),
- udział rodziców uczniów szkoły w otwartych radach pedagogicznych poświęconych np. pracy z uczniami stwarzającymi zagrożenie swoimi agresywnymi zachowaniami na terenie szkoły,
- udział w konkursach przedmiotowych, artystycznych i zawodach sportowych na różnym szczeblu administracyjnym oraz organizowanych przez instytucje współpracujące ze szkołą,
- udział uczniów w akcjach „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”,
- współpraca z Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach,
- zorganizowano kiermasz szkolny (Dzień Języków połączony z poznawaniem kuchni sąsiednich narodów), dochód z którego przeznaczono na dofinansowanie Dnia Dziecka.

Szkoła Podstawowa w Wierzbowie:

W 2020 roku w Szkole Podstawowej w Wierzbowie prowadzone były następujące działania:

1) Rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły:

- w klasach V-VI zajęcia z drugiego języka obcego (j. niemiecki),
- pozalekcyjne zajęcia rozwijające: Koła: informatyczne, teatralno-recytatorskie, sportowe, języka angielskiego, humanistyczne,
- wycieczki krajoznawcze,
- udział w imprezach edukacyjno- historycznych organizowanych przez Grajewską Izbę Historyczną w ramach projektu „ Bądźmy Coolturalni”;

2) Poprawa bazy szkoły:

- modernizacja instalacji elektrycznej,
- częściowa wymiana ogrodzenia terenu szkoły;

3) Profilaktyka i wychowanie:

- udział w programie „Owoce i warzywa w szkole”,
- spotkania profilaktyczne z przedstawicielami policji, straży państwowej,
- udział w akcji charytatywnej „Szlachetna Paczka”,
- spotkania ze znajomymi i ciekawymi ludźmi,
- udział nauczyciela w Zespole Interdyscyplinarnym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Grajewo;

4) Promocja szkoły w środowisku lokalnym:

- organizacja uroczystości szkolnych z udziałem społeczności lokalnej (Dzień Babci i Dziadka),

- organizacja V Przeglądu Teatrzyków Szkolnych pod hasłem „Teatr dla wszystkich”,
- udział w biegu historycznym pod hasłem „ Wilczym Tropem” oraz w konkursie poezji patriotycznej „ Tu nasze miejsce, to nasz kraj”.

Przedszkole w Rudzie

W 2020 roku w Przedszkolu w Rudzie prowadzone były następujące działania:

1) Rozszerzenie oferty edukacyjnej przedszkola:

- we wszystkich grupach prowadzone były dodatkowe zajęcia finansowane przez organ prowadzący z języka angielskiego, religii i zajęcia logopedyczne w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej,
- cykl zajęć z tablicą interaktywną,
- od listopada realizowany jest projekt edukacyjny finansowany ze środków UE „Rozszerzenie oferty edukacyjnej Przedszkola w Rudzie”, w ramach którego prowadzone są dodatkowe zajęcia z języka angielskiego z elementami teatru, zajęcia matematyczno-przyrodnicze, zajęcia komputerowe z elementami programowania, zajęcia logopedyczne, zajęcia taneczne, zajęcia gimnastyki artystycznej w wymiarze 1godz. tygodniowo oraz 2 godz. w tygodniu zajęcia kreatywne; udział w projekcie pozwolił na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych takich jak monitory interaktywne, wieże muzyczne multimedialne, laptopy, tablety i drukarki, zestawy interaktywne do nauki kodowania, gry dydaktyczne, sprzęt sportowy, sensoryczny i rekreacyjny oraz pomoce do zajęć logopedycznych i kreatywnych;

2) Poprawa bazy przedszkola:

- pomalowano (odświeżono) ściany w salach pobytu dzieci,
- kontynuowano prace porządkujące teren po boisku szkolnym (zasianie trawy, prace pielęgnacyjne roślin i drzewostanu),
- drobne prace konserwatorskie i remontowe wykonywane są na bieżąco;

3) Profilaktyka i wychowanie:

- udział w programie profilaktycznym „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”,
- udział w programie pod hasłem: „Śniadanie daje moc”,
- udział w ogólnopolskim programie „Kubusiowi przyjaciele Natury”,
- odwiedzanie miejsc pamięci narodowej,
- działania profilaktyczne w związku z COVID19 – opracowanie i przestrzeganie procedur dla pracowników przedszkola, rodziców i dzieci,
- udział w pokazie historycznym- poznanie przebiegu kampanii wrześniowej, zapoznanie z umundurowaniem, bronią i akcesoriami wojskowymi,
- kontynuacja zajęć pod hasłem „ Książka moim przyjacielem”,
- odbyły się wycieczki po najbliższej okolicy- do miejsc pamięci narodowej, do sklepu, biblioteki, do lasu, łąkę, oraz wiele spacerów,

- spotkania profilaktyczne z przedstawicielami policji, straży pożarnej,
- obchody Święta Konstytucji Narodowej,
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”,
- obchody Święta Niepodległości,
- obejrzenie cyklu internetowych przedstawień teatralnych w ramach programu i-teatr TVP i Teatru Lalkowego Młodego Widza „Fotel”,
- z powodu pandemii wiele działań odbyło się on-line np.: Święto Matki, Dzień Dziecka, Dzień Ojca;

4) Promocja szkoły w środowisku lokalnym:

- Dzień Babci i Dziadka,
- organizacja zajęć otwartych i warsztatów dla rodziców,
- obchody Dnia Przedszkolaka,
- drzwi otwarte dla rodziców nowych przedszkolaków, zapoznanie z ofertą przedszkola,
- Święto pieczonego ziemniaka,
- obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia- współpraca z Biblioteką w Rudzie,
- Jasełka- spotkanie wigilijne,
- udział dzieci w konkursach i zawodach sportowych,
- zamieszczanie bieżących informacji z życia przedszkola na stronie internetowej.

VIII. Kultura, Rekreacja

Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Grajewo z siedzibą w Rudzie jest jedyną instytucją kultury na terenie Gminy Grajewo, wpisaną do rejestru kultury pod Nr 1 dnia 1.02.2006 r. Placówka mieści się w Rudzie przy ul. Szkolnej 1. Otwarta jest od poniedziałku do piątku w godz. 7:00-18:00. Liczba godzin w tygodniu, w których dostępne są usługi biblioteczne to 55.

Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, oprócz toalet. Na zewnątrz na parkingu również jest wyznaczone i oznakowane zgodnie z przepisami miejsce dla osób niepełnosprawnych.

Księgozbiór na dzień 31.12.2019 r. wynosił 17 487 woluminów, zaś na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 17 788 woluminy w tym:

- literatury pięknej dla dzieci 7 649
- literatury pięknej dla dorosłych 5 752
- literatury popularnonaukowej 4 387

W 2020 r. zostało wykreślonych z inwentarza 435 książek, były one sczytane i zdezaktualizowane. Książki zostały wykreślone z ksiąg inwentarzowych i wycofane z katalogu MAK+.

W 2020r zakupiliśmy 736 książek na kwotę 16 500 w tym ze środków samorządowych 538 książek za kwotę 13 000 zł. i z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego 198 książek za kwotę 3 500 zł w ramach Programu Wieloletniego” Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1- Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych.

Wszystkie zakupione książki zostały wpisane do bazy komputerowej MAK+ jak i wpisane tradycyjnie do księgi inwentarzowej biblioteki, następnie oznakowane oraz opracowane zgodnie z normami bibliotecznymi. 100% książek wpisanych jest do bazy danych. Zakupywane nowości są sukcesywnie wprowadzane do bazy danych. Biblioteka nie posiada zbiorów audiowizualnych w swoich zbiorach.

Na dzień 31.12.2020 r. biblioteka miała zarejestrowanych 279 czytelników, którym wypożyczyła 5 229 książek. W 2020 r. gwałtownie spadła liczba czytelników w stosunku do 2019r z 316 czytelników na 279, czyli o 37 osób. Czytelnictwo spadło wśród osób do 12 roku życia i u osób po 60 roku życia. Nastąpił spadek wypożyczeń książek z 8 443 w 2019r do 5 229 wypożyczeń w 2020r czyli o 3 214 vol. Spowodowane to było pandemią i zamknięciem biblioteki 12.03.2021-30.04.2020 i 7.11.2020-29.11.2020r.

Dane dotyczące biblioteki

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017r.	Stan na 31.12.2020r.
Liczba czytelników na 100 mieszkańców	5,5	4,7
Liczba zakupionych książek na 100 mieszkańców	13,3	12,43
Liczba wypożyczeń ogółem na 100 mieszkańców *	221,3	92,31

* Łączna liczba wypożyczeń zbiorów na zewnątrz i udostępnień na miejscu na 100 mieszkańców.

W trosce o zbiory biblioteczne, do czytelników zalegających ze zwrotem wypożyczonych książek, biblioteka wystosowała 76 upomnień. O zaległościach książkowych informowaliśmy telefonicznie. Upomnienia nie były wysyłane pocztą, ponieważ byłyby to zbyt duże koszty. W 30% skutek zastosowania upomnień był pozytywny, książki zostały zwrócone. Jednak trzeba również wziąć pod uwagę czas pandemii, wiele osób w trosce o swoje zdrowie i życie nie korzystało z biblioteki mimo pracy biblioteki w reżimie sanitarnym.

Czytelnictwo

Struktura czytelnictwa według kategorii społeczno-zawodowych:

- uczący się - 126;
- pracujący -111;
- pozostali - 42.

Grupy czytelnicze według wieku;

- do 5 lat -30;
- 6-12 lat-55;
- 13-15 lat-19;
- 16-19 lat-15;
- 20-24 lat-7;
- 25-44 lat-62;
- 45-60 lat-57;
- powyżej 60 lat-34.

Preferencje czytelnicze są zróżnicowane. Z roku na rok wzrasta poczytność literatury pięknej dla dzieci i dorosłych. Spadek poczytności literatury popularnonaukowej to często skutek zainteresowań czytelników informacjami z Internetu. Podobnie jak w latach ubiegłych jest duże zróżnicowanie zainteresowań wśród czytelników. Starsi sięgają po powieści o tematyce obyczajowej, biograficznej, historycznej, psychologicznej oraz powieści ekranizowane itp. Młodzież często korzysta z literatury o tematyce fantastycznej, obyczajowej, przygodowej. Dziewczęta często wybierają literaturę obyczajową, romanse, fantastykę itd.

Na zbiory biblioteczne, oprócz książek składają się także czasopisma. Biblioteka dysponuje 10 tytułami prasy: „Gazeta Współczesna”, „Tina”, „Chwila dla Ciebie”, „Przyjaciółka”, „Naj”. Dobre rady”, „Świerszczyk”, „Książki”, „Poradnik bibliotekarza” i „Biblioteka Publiczna”, które udostępnia na miejscu i wypożycza na zewnątrz. Biblioteka udostępniła 779 czasopism, w tym:

- wypożyczenia na zewnątrz 415 czasopism;
- czasopisma udostępnione na miejscu 364.

W bibliotece działa czytelnia internetowa, gdzie przez 5 dni w tygodniu w godz. 7:00-18:00 każdy może skorzystać z komputerów, które są podłączone do Internetu szerokopasmowego. Czytelnia internetowa wyposażona jest w drukarkę laserową, drukarkę laserową kolorową, skaner, xero oraz 8 komputerów. W bibliotece można skorzystać bezpłatnie z Wi-Fi.

W 2020 roku z czytelni internetowej skorzystało 968 osób, w tym zostało udzielonych 192 informacje elektroniczne. Czytelnia internetowa otwarta była tylko do 11.03.2020. Z powodu pandemii czytelnia internetowa była zamknięta.

2020 rok to trudny rok na całym świecie z powodu Covid 19, dotkliwie to również odczuła nasza biblioteka. Na początku 2020 r. odbyły się 2 spotkania z seniorami oraz ferie z biblioteką dla najmłodszych. Niestety lockdown, następnie ograniczenia, kolejny lockdown spowodowały, że biblioteka nie organizowała żadnych imprez ani spotkań z czytelnikami.

W ramach współpracy z Instytutem Książki Gminna Biblioteka w Rudzie włączyła się po raz trzeci w ogólnopolską kampanię „Mała książka -wielki człowiek”. Wyjątkowe wyprawki otrzymały dzieci urodzone w latach 2017 2014 . Każde dziecko które przyszło z rodzicem lub opiekunem do biblioteki, otrzymało w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę „Pierwsze wiersze dla...” oraz Kartę Małego Czytelnika.

Za każdą wizytę w bibliotece zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego Mały Czytelnik otrzymywał naklejkę, a po zebraniu był honorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania oraz drobnym upominkiem.

Pandemia odbiła się na działalności Gminnej Biblioteki w Rudzie godziny pracy były skrócone. Pracowaliśmy od 7:00 do 15:00(a było 7:00-18:00).Nie ma wolnego dostępu do półek. W bibliotece jest zakaz korzystania ze stanowisk komputerowych, nie odbywają się zajęcia z dziećmi. Przerwane zostały wyjazdy do przedszkolaków w Popowie, Wierzbowie i Białaszewie.

W okresie sprawozdawczym w bibliotece były zatrudnione 2 osoby na cały etat dyrektor i młodszy bibliotekarz.

Źródłem przychodów biblioteki jest w przeważającej części dotacja podmiotowa od organizatora, którą na dzień 31.12.2020r otrzymano w kwocie 189.750,00 zł tj.92 % planu. Na koniec zwrócono niewykorzystaną część tej dotacji w kwocie 1.141,90 zł. Środki własne biblioteki na początek roku wynosiły 0,00 zł. Z Biblioteki Narodowej uzyskano dotację na zakup nowości wydawniczych w kwocie 3.500,00 zł. Ponadto Biblioteka uzyskała dochód z usług reprograficznych w kwocie 45,00 zł. Biblioteka uzyskała też przychód z tytułu prowizji od zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych w kwocie 25,00 zł. W związku z sytuacją pandemiczną w kraju na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U z 2020 r. poz.374 z późn. zm) Biblioteka uzyskała zwolnienie z opłacania składek na ZUS za miesiące kwiecień-maj, co dało przychód niefinansowy w kwocie 10.221,54 zł. Na koniec roku uzyskano też przychód z odsetek na rachunku bankowym w kwocie 50,49 zł. Łącznie przychody Gminnej Biblioteki Publicznej Gminy Grajewo w roku 2020 wyniosły 202.450,13 zł.

IX. Bezpieczeństwo

Celem poprawienia spokoju, porządku i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy, ochrony ich mienia oraz zapobieganiu popełnianiu wykroczeń i przestępstw powołano Straż Gminną Gminy Grajewo.

Straż Gminna Gminy Grajewo została powołana uchwałą Rady Gminy Grajewo podjętą w dniu 21 września 2007 r., po jej pozytywnym zaopiniowaniu przez Komendanta Wojewódzkiej Policji w Białymstoku. Funkcjonowanie Straż Gminna rozpoczęła od początku 2008 roku z chwilą zatrudnienia Komendanta Straży pełniącego równocześnie funkcje strażnika. Pracę Komendanta wspomagają czasami osoby odbywająca staże pracownicze w Urzędzie Gminy.

Zadania straży gminnych (określa ustawa o strażach gminnych)

Do zadań straży należy w szczególności:

- 1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- 2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym, a. kontrola publicznego transportu zbiorowego - w zakresie określonym w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. Nr 5, poz. 13),
- 3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
- 4) zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,
- 5) ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
- 6) współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
- 7) doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorzenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,
- 8) informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,

9) konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy.

Działalność Straży Gminnej Gminy Grajewo

W 2020 r. Straż Gminna realizowała zadania zgodnie z półrocznymi planami pracy. Zadania dotyczyły przede wszystkim zagadnień związanych z zapewnieniem spokoju i porządku publicznego. Służby popołudniowe oraz patrole w godzinach popołudniowych prowadzone były pod kątem kontroli miejsc zakłócania spokoju i porządku publicznego, stanu dróg gminnych, niezgodnego z prawem pozbywania się nieczystości stałych i płynnych.

W 2020 r. Straż Gminna otrzymywała zgłoszenia odnośnie bezpiecznych zwierząt, zdarzeń z udziałem zwierząt dziko żyjących, w związku z nieczystościami na terenie gminy oraz dotyczące porządku na terenie nieruchomości i drogach. Kontrolowano tzw. miejsca zagrożeń, zgodnie z wykazem tych miejsc (rejon szkoły, sklepów, przystanków, świetlic gminnych, brzegi jezior, kanałów, tereny zlikwidowanych „dzikich” wysypisk śmieci, drogi gminne, itp.). W przypadku ujawnienia wykroczeń stosowano w większości przypadków pozakodeksowe środki oddziaływania wychowawczego (pouczenie, zwrócenie uwagi, ostrzeżenie). Dyżurowano też w siedzibie urzędu, kontrolując przestrzeganie przepisów porządkowych dotyczących interesantów w zw. z ograniczeniami porządkowymi (dot. stanu epidemiologicznego i nakazanych ograniczeń z tego wynikających).

Współpraca z Komendą Powiatową Policji w Grajewie i innymi służbami

W 2020 r. przeprowadzono trzydzieści wspólnych służb z dzielnicowym Gminy Grajewo. Ilość służb została zwiększona w zw. z poleceniem i decyzją Wojewody (w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2)

Służby wspólne z Policją są wyznaczane miesięcznie (do 27 dnia danego miesiąca na miesiąc następny), min. dwie służby z dzielnicowym gminy miesięcznie, ilość patroli wspólnych zwiększana w zależności od potrzeb. Straż brała udział w policyjnych akcjach prewencyjnych:

- „Stop bezmyślności” – zadanie stałe w ramach wspólnych służb;
- „Bezpieczna droga do szkoły” – zadanie stałe w ramach wspólnych służb;
- „Bezpieczne wakacje” – zadanie stałe w ramach wspólnych służb;
- „Bezpieczne ferie” – zadanie stałe w ramach wspólnych służb.

W miesiącach zimowych prowadzono działania w ramach corocznej akcji „nie bądźmy obojętni” dot. osób zagrożonych wyziębieniem organizmu.

Raz w miesiącu odbywały się posiedzenia zespołu zadaniowego KPP Grajewo (przekazywanie informacji o stanie i rodzajach zagrożeń na terenie gminy).

Realizacji zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Jednym z zadań własnych gminy, określonym przez ustawę o samorządzie gminnym, jest ochrona przeciwpożarowa. Szczegółowe obowiązki gminy związane z jego realizacją określa ustawa o ochronie przeciwpożarowej, które obejmują w szczególności:

- 1) ponoszenie kosztów wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczych straży pożarnych;
- 2) bezpłatne umundurowanie i ubezpieczenie członków ochotniczych straży pożarnych;
- 3) ponoszenie kosztów okresowych badań lekarskich;
- 4) wypłatę ekwiwalentu pieniężnego dla członków OSP, którzy uczestniczyli w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych w wysokości określonej uchwałą rady gminy;
- 5) zabezpieczenie użytkowanych budynków, obiektów budowlanych i terenów przed zagrożeniami pożarowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami;
- 6) utrzymywanie hydrantów przeciwpożarowych na sieciach wodociągowych gminy.

W celu realizacji w/w obowiązków Gmina Grajewo utrzymywała 11 jednostek ochotniczych straży pożarnych, w tym 7 jednostek samochodowych: OSP Białaszewo, OSP Boczki-Świdrowo i OSP Ciemnoszyje należące do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz OSP Ruda, OSP Szymany, OSP Toczyłowo i OSP Wierzbowo działające poza systemem KSRG.

W 2020 r. jednostka OSP KSRG Boczki-Świdrowo, dzięki wsparciu merytorycznemu i finansowemu przez Gminę Grajewo, zrealizowała zadanie inwestycyjne w wyniku którego zakupiła nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy. Nabyty pojazd, to Renault MDB3 D z napędem na obie osie, wyposażony w silnik o mocy 286 KM, zbiornik wodny o pojemności 3500 litrów, zbiornik środka pianotwórczego o pojemności 350 litrów, autopompę o wydajności 2800 l/min i 6 osobową kabinę brygadową.

Zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego przez Ochotniczą Straż Pożarną w Boczki-Świdrowo został sfinansowany z:

1) dotacji Gminy Grajewo	- 312 660,00 zł;
2) dotacji NFOŚiGW	- 287 500,00 zł;
3) dotacji WFOŚiGW w Białymstoku	- 12 500,00 zł;
4) dotacji Komendanta Głównego PSP	- 110 000,00 zł;
5) dotacji Powiatu Grajewskiego	- 50 000,00 zł;

6) darowizny Biebrzańskiego Parku Narodowego	- 16 000,00 zł;
7) środków własnych OSP Boczki-Świdrowo	- 1 000,00 zł
Razem	- 789 660,00 zł.

Dotychczas użytkowany przez jednostkę OSP Boczki-Świdrowo samochód pożarniczy marki Daimler-Benz 1019 AF trafił na wyposażenie do jednostki OSP Toczyłowo w miejsce wycofanego z eksploatacji ponad 40-letniego pojazdu. Samochody pożarnicze użytkowane przez OSP Białaszewo i OSP Ciemnoszyje są z 2012 r. natomiast pozostałe jednostki tj. OSP Wierzbowo, OSP Ruda, OSP Szymany i OSP Toczyłowo użytkują znacznie starsze pojazdy.

W 2020 r. w jednostkach samochodowych uprawnienia do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych miało średnio około 90 członków OSP tj. odbyło kilkunastodniowe szkolenie podstawowe i przeszło pomyślnie tzw. I badanie lekarskie. W 2020 roku uprawnienia do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych uzyskało 3 osoby. Strażacy posiadający uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczych są obowiązani odbywać okresowe badania lekarskie, z reguły co 3 lata.

W 2020 r. po wybuchu pandemii spowodowanej chorobą COVID-19 na mocy przepisów ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ważność orzeczeń lekarskich wymaganych od osób uprawnionych do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych oraz ważność zezwoleń na kierowanie samochodami pożarniczymi została przedłużona do 60 dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Badania lekarskie strażaków OSP są przeprowadzane przez lekarzy medycyny pracy, których koszty przeprowadzania ponosi Gmina.

W 2020 r. z budżetu gminy wydatkowano na utrzymanie gminnych jednostek OSP kwotę 664 564,92 zł, z czego 362 660,00 zł stanowią wydatki inwestycyjne, natomiast 301 904,92 zł stanowią wydatki bieżące, które w kwocie 68 000,00 zł zostały pokryte dotacją celową pozyskaną z Województwa Podlaskiego. W ramach w/w środków Gmina Grajewo pokrywała koszty wynagrodzeń konserwatorów z poszczególnych jednostek, koszty obsługi księgowej, na bieżąco doposażała gminne jednostki OSP w niezbędny sprzęt ratowniczy, umundurowanie specjalne i inne środki ochrony osobistej strażaka oraz ponosiła pozostałe koszty bieżącego funkcjonowania jednostek.

W 2020 r. w związku z wybuchem pandemii spowodowanej chorobą COVID-19 nie były organizowane ćwiczenia dla członków gminnych jednostek OSP,

natomiast szkolenia ograniczono wyłącznie do przeprowadzenia szkolenia podstawowego. Sytuacja epidemiczna w kraju, w tym ogłoszenie od dnia 14 marca 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie od dnia 20 marca 2020 r. stanu epidemii, uniemożliwiła przeprowadzenie corocznych gminnych zawodów sportowo-pożarniczych z powodu nałożonych ograniczeń epidemicznych.

W 2020 r. jednostki OSP Gminy Grajewo, według złożonych wniosków o wypłatę ekwiwalentu, wyjeżdżały do 69 akcji ratowniczo-gaśniczych, w tym:

- 1) OSP Białaszewo - 15 razy;
- 2) OSP Boczki-Świdrowo - 11 razy;
- 3) OSP Ciemnoszyje - 19 razy;
- 4) OSP Ruda - 12 razy;
- 5) OSP Szymany - 0 razy;
- 6) OSP Toczyłowo - 2 razy;
- 7) OSP Wierzbowo - 10 razy.

Większość wyjazdów do działań ratowniczych miała miejsce w kwietniu 2020 r. w celu gaszenia pożaru Biebrzańskiego Parku Narodowego. Wyjazdy te angażowały wielu strażaków-ratowników z naszych jednostek i trwały od kilku do kilkunastu godzin.

Jednostka OSP Szymany nie uczestniczyła w żadnych działaniach ratowniczych z powodu długotrwałych awarii posiadanego samochodu pożarniczego.

Na podstawie uchwały Nr 146/XXVII/09 Rady Gminy Grajewo z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu otrzymywanego przez członka ochotniczej straży pożarnej za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym wypłacono strażakom OSP naszej gminy około 38 000 zł za udział w działaniach ratowniczych i około 3 000 zł za udział w szkoleniach.

Zabezpieczenie zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych stanowi sieć hydrantowa na wodociągach gminnych, naturalne i sztuczne zbiorniki wodne oraz cieki wodne do których istnieje możliwość podjazdu samochodami pożarniczymi.

W obiektach gminnych sprawami przeciwpożarowymi zajmują się osoby posiadające stosowne uprawnienia i wykonują na bieżąco właściwe czynności określone w przepisach prawa.

X. Współpraca

Gmina Grajewo jest członkiem organizacji i stowarzyszeń:

- Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego,
- Podlaskiej Federacji Organizacji Pozarządowych,
- Związku Komunalnego Biebrza,
- Lokalnej Grupy Działania Biebrzański Dar Natury,
- Stowarzyszenia Samorządów Dorzecza Biebrzy,
- Regionalnej Podlaskiej Organizacji Turystycznej.

Gmina Grajewo posiada udziały w spółkach:

- BIOM Sp. z o.o.
- Agencji Rozwoju Regionalnego.

Od wielu lat Gmina Grajewo współpracuje z Powiatem Grajewskim przy realizacji porozumień o współfinansowaniu podejmowanych działań, a w szczególności inwestycji.

Podsumowanie

Raport o stanie Gminy za 2020 rok jest dokumentem przedstawiającym sytuację społeczną i gospodarczą Gminy Grajewo. Jest odzwierciedleniem kondycji finansowej Gminy oraz podejmowanych działań zmierzających do rozwoju i wdrażania nowych rozwiązań na rzecz mieszkańców. Rok 2020 zapisał się na kartach historii przede wszystkim pandemią spowodowaną przez koronawirusa SARS-CoV-2. Był to rok ciężki dla nas wszystkich pod względem osobistym i zawodowym.

Realizacja przedsięwzięć nie byłaby możliwa, bez zaangażowania wielu osób, zaczynając od Państwa Radnych w gestii których leży decyzyjność, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych.

Roku 2020 nie należy oceniać wyłącznie przez pryzmat wykonanych zadań. Należy go postrzegać jako początek kolejnych projektów i inwestycji. Raport o stanie Gminy Grajewo ukazuje zakres zmian, jakie zaszły w Gminie, a jednocześnie uświadamia nam, że rozwój, dobrobyt, samorząd i demokracja nie są nam dane raz na zawsze.